

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

उदकशान्ति मन्त्रपाठः

Version Notes:

1. **This is now the current Version 4.2 dated July 31, 2022.**
2. This replaces the earlier version 4.1 dated December 31, 2020
3. The Source references of various Mantras have been indicated as follows:-

TS	-	Taittiriya Samhita
TB	-	Taittiriya Brahmanam
TA	-	Taittiriya Aranyakam
EAK	-	Ekaagni Kaandam
RV	-	Rig Veda Samhita
4. Corrections found and reported till 15 th July 2022 have been incorporated.
5. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
6. This is the original full Version compiled **with + without anushangam** by VedaVMS.

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st January 2016
2nd	Version Number	0.0 dated 31st May 2016
3rd	Version Number	1.0 dated 31st July 2018
4th	Version Number	1.0 dated 31st Oct 2018
5th	Version Number	2.0 dated 31st March 2019
6th	Version Number	3.0 dated 30th Sep 2019
7th	Version Number	4.0 dated 30th Nov 2019
8th	Version Number	4.1 dated 31st Dec 2020

Contents

1 उदकशान्ति	5
1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः	5
1.2 वेदाधया	6
1.3 रक्षोघ्नं	6
1.4 इन्द्र सूक्तं	9
1.5 ये देवाः	13
1.6 ये देवाः (अनुषङ्गं)	14
1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः	15
1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं)	15
1.9 अंहोमुच मन्त्राः	16
1.10 अंहोमुच मन्त्राः (अनुषङ्गं)	17
1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)	18
1.12 राष्ट्रभृतं	19
1.13 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं)	21
1.14 सर्प सूक्तं	24
1.15 पंचचोडाः	24
1.16 पंचचोडाः (अनुषङ्गं)	26
1.17 अप्रतिरथः	27
1.18 चमकं तृतीय अनुवाकः	30
1.19 विहव्यम्	31
1.20 मृगारः	32

1.21	सर्पाहुती मन्त्राः	36
1.22	सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं)	37
1.23	गन्धर्वाहुतीः	39
1.24	गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं)	40
1.25	अज्यानि मन्त्राः	41
1.26	अथर्वशीर्ष	43
1.27	प्रत्यंगिरसः	44
1.28	अन्न सूक्तं	49
1.29	वाख् सूक्तं	51
1.30	श्रद्धा सूक्तं	52
1.31	ब्रह्म सूक्तं	53
1.32	गो सूक्तं	54
1.33	सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं	56
1.34	नासदासीय सूक्तं	59
1.35	भाग्य सूक्तं	61
1.36	नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)	63
1.37	नक्षत्र उपहोम मन्त्राः	79
1.38	वरुण सूक्तं	87
1.39	पवमान सूक्तं	88
1.40	नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)	92

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

1 उदकशान्ति

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं । ओं भुवः॑ भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओ३ सुवः॑ । धियो॑ यो॒नः प्रचो॑दयात् ।

ओं भूः । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं । भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओं भुवः॑ । धियो॑ यो॒नः प्रचो॑दयात् ।

ओ३ सुवः॑ । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

धियो॑ यो॒नः प्रचो॑दयात् ।

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ।

1.2 वेदाधया

अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजं॑ । हो॒तारं॑ रत्न॒ धात॑मं ।

इ॒षे त्वो॑र्जे॒त्वा वा॑यव॒स्स्थो पा॑यव॒स्थ दे॒वो व॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पय॒तु
श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑णे ।

अ॒ग्न आ॑याहि वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि॒होता॑ स॒त्सि ब॒र्हिषि॑ ।

श॒न्नो दे॒वीर॑भि॒ष्टय॑ आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑ ।

शं यो॑र॒भिस्र॑वन्तु नः ॥ 1 (1)

1.3 रक्षोघ्नं

TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7 for Para 1 to 8

कृ॒णुष्व॑ पा॒जः प्र॑सि॒तिन्न॑ पृ॒थ्वीं या॑हि रा॒जेवा॑मवा॒ꣳ इ॒भेन॑ ।

वृ॒ष्वीम॑नु प्र॒सितिं॑ दू॒णानो॑ऽस्ताऽसि॒ विद्ध्य॑ र॒क्षस॑ स्त॒पिष्ठैः॑ ।

तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ पत॑न्त्यनु॒ स्पृश॑ धृष॒ता शो॑शु॒चानः॑ ।

तपू॑ꣳष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॑त॒ंगान॑स॒न्दितो॑ वि॒सृज॑ वि॒ष्वगु॑ल्काः ।

प्र॒ति स्पृ॑शो॒ वि सृ॑ज॒ तूर्णि॑तमो॒ भवा॑ पा॒युर्वि॑शो अ॒स्या अ॑द॒ब्धः ॥ 2

यो नो दूरे अघश॑सो यो अन्त्यग्ने॑ माकि॑ष्टे व्यथि॑रा दध॑र्षीत् ।
 उद॑ग्ने तिष्ठ॑ प्रत्यात॑नुष्व॑न्यमि॑त्रा॑ ओष॑तात्ति॒ग्महे॑ते ।
 यो नो अ॒राति॑स॒मिधान॑ च॒क्रे नी॒चा तं ध॑क्ष्यत॒सन्न शु॑ष्कं ॥
 ऊ॒र्ध्वो भव॑ प्रति॑ वि॒द्ध्य॑ाद्ध्य॒स्मदा॑विष्कृ॑णुष्व॒ दैव्या॑न्यग्ने ।
 अव॑ स्थि॒रा तनु॑हि यातु॑जूनां॒ जा॒मिम॑जा॒मिं प्र मृ॑णीहि॒ शत्रू॑न् ॥ 3

स ते जाना॑ति सु॒मतिं॑ य॒विष्ठ॑ य ईव॑ते ब्र॒ह्मणे॑ गा॒तुमै॑रत् ।
 विश्वा॑न्यस्मै सु॒दिना॑नि रा॒यो द्यु॒म्नान्य॑र्यो वि दुरो॑ अ॒भिद्यौ॑त् ।
 सेद॑ग्ने अस्तु सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र् यस्त्वा नित्ये॑न ह॒विषा॑ य उ॒क्थैः॑ ।
 पिप्री॑षति स्व आयु॑षि दुरो॒णे विश्वे॑दस्मै सु॒दिना॑ साऽस॒दिष्टिः॑ ।
 अर्चा॑मि ते सु॒मतिं॑ घोष्य॒र्वाख् सन्ते॑ वा॒वाता॑ जर॒ता-मि॒यंगीः॑ ॥ 4

स्वश्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑रनु द्यून् ।
 इ॒ह त्वा भू॑र्या च॒रे दु॒प त्मन् दो॑षाव॒स्तर॑ दी॒दिवा॑स-मनु॒द्यून् ।
 क्रीड॑न्तस्त्वा सु॒मन॑स स्सपे॒माभि॑ द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वासो॑ ज॒नानां॑ ।

यस्त्वा स्वश्च स्सुहिरण्यो अग्न उपयाति वसुमता रथेन ।
तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यस्त आतिथ्य-मानुषग् जुजोषत् ॥ 5

महो रुजामि बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमादन्वियाय ।
त्वन्नो अस्य वचस-श्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः ।
अस्वप्नज स्तरणय स्सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः ।
ते पायवः सद्ध्रियञ्चो निषद्याग्ने तव नः पान्त्वमूर ।
ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरितादरक्षन् ।
ररक्ष तान्त् सुक्रतो विश्ववेदा दिप्सन्त इद्-रिपवो ना ह देभुः ॥ 6

त्वया वयञ् सधन्यस्त्वोता स्तव प्रणीत्यश्याम वाजान् ।
उभाशञ् सा सूदय सत्यता तेऽनुष्ठुया कृणुह्यहयाण ।
अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रतिस्तोमञ् शस्यमानं गृभाय ।
दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ।
रक्षोहणं वाजिन-माजिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठ-मुप यामि शर्म ।
शिशानो अग्निः क्रतुभि स्समिद्ध-स्सनो दिवा स रिषः
पातु नक्तं ॥ 7

वि॒ ज्योति॑षा बृ॒हता॑ भा॒त्यग्नि॑रा॒विर् वि॒श्वानि॑ कृ॒णुते॑ म॒हित्वा॑ ।
 प्रा॒दे॒वीर्मा॒या स्स॑हते दु॒रे॒वा शि॑शी॒ते शृ॑ंगे रक्ष॑से वि॒निक्षे॑ ।
 उ॒त स्वा॒नासो॑ दि॒वि ष॑न्त्वग्ने स्ति॒ग्मायु॑धा रक्ष॑से ह॒न्त॒वा उ॑ ॥ 8 (2)

1.4 इन्द्र सूक्तं

TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6, for para 9 to 14

इन्द्रं॑ ँ॒वो वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वाम॑हे जने॑भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।
 इन्द्रं॑ न॒रो ने॒मधि॑ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॑न॒जते॑ धि॒यस्ताः॑ ।
 शू॒रो नृ॑षा॒ता श॑वसश्च॒का न॒ आ गो॑म॒ति व्र॑जे भ॒जा त्व॑न्नः ।
 इन्द्रि॑याणि श॒तक्र॑तो या ते जने॑षु प॒ञ्चसु॑ । इन्द्र॑ तानि॑ त॒ आ वृ॑णे ।
 अनु॑ते दा॒यि म॒ह इन्द्रि॑याय स॒न्ना ते॒ विश्व॑मनु वृ॒त्रह॑त्यै ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रम॑नु स॒हो य॑ज॒त्रेन्द्र॑ दे॒वेभि॑रनु ते नृ॒षह्ये॑ ।
 आ यस्मि॑न्त् स॒प्त वा॑स॒वा स्ति॑ष्ठन्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।
 ऋषि॑र्. ह दी॒र्घश्रु॑त्त॒म इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अ॑ति॒थिः ।
 आ॒मासु॑ प॒क्वमै॑रय॒ आ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।

घ॒र्म॒न्न॒ सा॒म॒न्त॒प॒ता॒ सु॒वृ॒क्ति॒भि॒र् जु॒ष्टं॒ गि॒र्व॒ण॒से॒ गि॒रः॑ ।

इ॒न्द्र॒मि॒द् गा॒थि॒नो॑ बृ॒ह॒दि॒न्द्र-म॒र्के॒भि-र॒र्कि॒णः॑ ।

इ॒न्द्रं॑ वा॒णी॒र॒नू॒ष॒त ॥ 10

गा॒य॒न्ति॑ त्वा गा॒य॒त्रि॒णो ऽर्च॑त्य॒र्क-म॒र्कि॒णः॑ ।

ब्र॒ह्मा॒ण॒स्त्वा श॒त॒क्र॒त॒वु॒द् व॒ꣳ श॒मि॒व॒ ये॒मि॒रे ।

अ॒ꣳहो॒मु॒चे प्र॑ भ॒रे॒मा म॒नी॒षा मो॒षि॒ष्ठ॒दा॒व्.न्ने॑ सु॒म॒तिं॑ गृ॒णा॒नाः॑ ।

इ॒द॒मि॒न्द्र॒ प्रति॑ ह॒व्यं॑ गृ॒भा॒य स॒त्या स्स॒न्तु॒ यज॑मा॒न॒स्य॒ का॒माः॑ ॥

वि॒वे॒ष॒य॒न्मा॑ धि॒ष॒णा ज॒जान॑ स्त॒वै पु॒रा पा॒र्या॑दि॒न्द्र-म॒हः॑ ।

अ॒ꣳह॒सो॒ यत्र॑ पी॒प॒र॒द्-य॒था नो॑ ना॒वे॒व या॒न्त॒मु॒भये॑ ह॒व॒न्ते ॥ 11

प्र॒ स॒म्रा॒जं प्र॒थ॒म-म॒ध्व॒रा॒णा-म॒ꣳहो॒मु॒चं वा॒ष॒भं॑ य॒ज्ञि॒या॒नां॑ ।

अ॒पा॒न्न॒पा॒त॒म॒श्वि॒ना ह॒य॒न्त॒-म॒स्मि॒न्न॒र इ॒न्द्रि॒यं ध॒त्त॒मो॒जः॑ ।

वि॒ न इ॒न्द्र मृ॒धो ज॒हि नी॒चा य॒च्छ॒ पृ॒त॒न्य॒तः॑ ।

अ॒ध॒स्प॒दं त॒मीं॑ कृ॒धि यो॒ अ॒स्माꣳ अ॒भि॒दा॒स॒ति॑ ।

इ॒न्द्र॒क्ष॒त्र॒म॒भि वा॒म॒मो॒जो ऽजा॑य॒था वृ॒ष॒भ च॒र्ष॒णी॒नां॑ ।

अ॒पा॒नु॒दो॒ ज॒न-म॒मि॒त्र॒य॒न्त-मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं ।

मृ॒गो न भी॒मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः प॒रा॒व॒त आ ज॒गामा॑ प॒र॒स्याः ॥ 12

सृ॒कं स॒ंशाय॑ प॒वि॒मि॒न्द्र ति॒ग्मं वि॒शत्रून्॑ ताडि॒ वि मृ॒धो नु॒दस्व ।

वि॒शत्रून्॑ वि मृ॒धो नु॒द वि वृ॒त्रस्य॑ ह॒नू रु॒ज ।

वि॒म॒न्युमि॒न्द्र भा॒मि॒तो ऽमि॒त्रस्या॑भि दा॒स॒तः ।

त्रा॒ता॒रमि॒न्द्र-म॒वि॒ता॒र मि॒न्द्रं ह॒वेह॒वे सु॒हव॑ शू॒रमि॒न्द्रं ।

हु॒वे नु श॒क्रं पु॒रु॒हूतमि॒न्द्रं स्व॒स्ति नो म॒घ॒वा धा॒त्वि॒न्द्रः ॥ 13

मा ते अ॒स्यां स॒ह॒सा॒वन् प॒रि॒ष्ठा॒व॒घाय॑ भू॒म ह॒रि॒वः प॒रा॒दै ।

त्रा॒य॒स्व नो ऽवृ॒केभि॑र॒ वरू॒थै स्त॒व प्रि॒या॒स स्सू॒रि॒षु स्या॑म ।

अ॒न॒व॒स्ते रथ॑म॒श्वाय॑ तक्षन् त्व॒ष्टा व॒ज्रं पु॒रु॒हूत॑ द्यु॒मन्तं॑ ।

ब्र॒ह्मा॒ण इ॒न्द्रं म॒ह॒य॒न्तो अ॒र्कै-र॒व॒र्द्ध॒य॒न्न॒ह॒ये ह॒न्त॒वा उ ।

वृ॒ष्णे य॒त्ते वृ॒ष॒णो अ॒र्कम॑र्चा॒नि॒न्द्र ग्रा॒वा॒णो अ॒दि॒ति स्स॒जोषाः॑ ।

अ॒न॒श्वा॒सो ये प॒व॒योऽर॒था इ॒न्द्रे॑षि॒ता अ॒भ्य॒व॒र्त्त॒न्त द॒स्यून् ॥ 14 (3)

T.A.6.1.9 for para 15a, TS1.4.41.1 & TS1.4.42.1 for para 15b

य॒त इ॒न्द्र भ॒याम॑हे॒ ततो॑ नो॒ अभ॑यं कृ॒धि ।

म॒घव॑न् च्छ॒ग्धि॑ तव॒ तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒ द्विषो॑ वि॒ मृ॒धो ज॑हि ।

स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑तिर्वृ॒त्रहा॑ वि॒मृ॒धो व॑शी ।

वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒रए॑तु न॒ स्व॒स्ति॒दा अभ॑यं क॒रः । 15a

म॒हाꣳ इ॒न्द्रो व॑ज्र॒बाहु॑ षोड॒शी श॑र्म यच्छतु ।

स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करो॒तु ह॑न्तु पा॒प्मानं॑ योऽ॒स्मान् द्वेष्टि॑ ।

स॒जोषा॑ इ॒न्द्र स॑ग॒णो म॒रुद्भि॑ स्सोमं॑ पिब वृ॒त्रह॑न्च्छूर वि॒द्वान् ।

ज॒हि श॒त्रूꣳर॑प॒ मृ॒धो नु॑द॒स्वाथा॑ ऽभ॒यं कृ॑णुहि वि॒श्वतो॑ नः ॥ 15b (4)

1.5 ये देवाः

TS 1.8.7.1 for para 16

ये दे॒वाः पु॒र॒ स्सदो॑ऽग्नि॒ नैत्रा॑,॑
दक्षि॑ण॒सदो॑ यम॒नैत्रा॑,॑
पश्चा॑त्सद॒ स्सवि॑तृ नैत्रा,॑
उत्तर॑सदो वरु॒णने॑त्रा,
उपरि॑षदो बृह॒स्पति॑ नैत्रा,
रक्षो॑हण॒ स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा
-ऽग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑,
यमा॑य सवि॒त्रे ,
वरु॑णाय बृह॒स्पतये॑
दुव॑स्वते रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ॥ 16 (5)

1.6 ये देवाः (अनुषङ्गं)

ये दे॒वाः पु॒र॒स्सदो॑ऽग्नि॒ ने॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 ये दे॒वा दक्षि॑ण॒सदो॑ यम॒ ने॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 ये दे॒वाः प॑श्चा॒त्सद॑ स्सवि॒तृ ने॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्तेनः॑ पा॒न्तु ते
 नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 ये दे॒वा उत्त॑र॒सदो॑ वरु॒णने॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 ये दे॒वा उप॑रि॒षदो॑ बृह॒स्पति॑ ने॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्तेनः॑ पा॒न्तु ते
 नो॑ऽव॒न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
 अ॒ग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 य॒माय॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ । स॒वित्रे॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 वरु॑णाय रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ।
 बृह॒स्पतये॑ दु॒वस्व॑ते रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ॥ 16A (5A)

1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः

TS 2.3.10.3 for para no.17

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॑स्पतिभि॒-रायु॑ष्मान् तेन॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि॒,
 सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभिर्,
 य॒ज्ञ आयु॑ष्मान्त्स दक्षि॑णाभिर्,
 ब्र॒ह्मायु॑ष्मन्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रायु॑ष्मद्,
 दे॒वा आयु॑ष्मन्तस्ते ऽमृ॑तेनायु॑ष्मन्तस्तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ॥ 17 (6)

1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गः)

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॑स्पतिभि॒-रायु॑ष्मान् तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ।
 सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभिरायु॑ष्मान् तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ।
 य॒ज्ञ आयु॑ष्मान्त्स दक्षि॑णाभिरायु॑ष्मान् तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ।

ब्र॒ह्मा॒युष्म॒त्तद् ब्रा॒ह्म॒णै-रा॒युष्म॒त् ते॒न॒त्वा ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्मन्तं
करो॒मि ।

दे॒वा आ॒युष्म॒न्तस्ते॑ ऽमृ॒ते॒नायु॒ष्मन्तस्ते॒न॒त्वा
ऽऽयु॒षाऽऽयु॒ष्मन्तं करो॒मि ॥ 17A(6A)

1.9 अ॒गं॒होमु॒च मन्त्राः

TS 2.3.13.1, for para No. 18

या॒ वा॒मिन्द्रा॑व॒रुणा॑ य॒त॒व्या त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मुञ्च॑तं ,
ँया॒ वा॒मिन्द्रा॑व॒रुणा॑ स॒ह॒स्या, र॒क्ष॒स्या, ते॒ज॒स्या,
त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मुञ्च॑तं,
ँयो॒ वा॒मिन्द्रा॑व॒रुणा॑व॒ग्नौ स्रा॒म॒स्तं ँवा॑मे॒ते॒ना व॑ य॒जे,
यो॒ वा॒मिन्द्रा॑व॒रुणा॑ द्वि॒पा॒थ्सु प॒शु॒षु, च॒तु॒ष्पा॒थ्सु,
गो॒ष्ठे, गृ॒हे-, ष्व॒प्सो॑ष॒धीषु॑, व॒न॒स्प॒तिषु॑,
स्रा॒म॒स्तं ँवा॑मे॒ते॒नाव॑ य॒जे ॥ 18 (7)

1.10 अ॒होमु॒च मन्त्राः (अ॒नुष॒ङ्गः)

या॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा य॒तव्या॒ त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
 या॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा स॒ह॒स्या त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
 या॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा र॒क्ष॒स्या त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
 या॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा ते॒ज॒स्या त॒नू॒स्तये॒म-म॒ह॒सो मु॒ञ्च॒तं ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णाव॒ग्नौ स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा द्वि॒पा॒थ्सु प॒शु॒षु स॒म॒स्तं
 वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा च॒तु॒ष्पा॒थ्सु प॒शु॒षु स॒म॒स्तं
 वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा गो॒ष्ठे स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा गृ॒हेषु॒ स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णाऽप्सु॒ स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णौष॒धीषु॒ स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ।
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॒वरु॒णा व॒न॒स्प॒तिषु॒ स॒म॒स्तं वा॒-मे॒ते॒नाव॒ यजे॒ ॥
 (18A) (7A)

1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)

TS 5.7.4.3 for para 19

अग्ने॑ य॒शस्वि॒न्. य॒श॒से-म॒म॒र्प॒येन्द्रा॑वती-म॒प॒चिती॑ मि॒हाव॑ह ।
अ॒यं मू॒र्द्धा॑ प॒रमे॑ष्ठी सु॒वर्चा॑ स्स॒मा॒ना॒नामु॒त्त॒म॒ श्लो॑को अस्तु ।
भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑ से॒दुर॒ग्रे त॒पो दी॒क्षामृ॑षय॒ स्सु॒वर्वि॑दः ।
ततः॑ क्ष॒त्रं ब॒लमो॑जश्च जा॒तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि स॒न्नम॑न्तु ।
धा॒ता वि॒धा॒ता प॒रमो॑त स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॑ष्ठी वि॒राजा॑ ।
स्तो॒मा-श्च॒न्दा॑ꣳसि नि॒विदो॑ म आ॒हुरे॒तस्मै॑ रा॒ष्ट्रम॑भि स॒न्नमा॑म ।
अ॒भ्याव॑र्त्त॒ध्व-मु॒पमे॑त सा॒कम॑यꣳ शा॒स्ताꣳधि॑पतिर्वो अस्तु ।
अ॒स्य वि॒ज्ञान॑म॒नु सꣳ र॒भध्व॑मि॒मं प॒श्चाद॑नु जी॒वाथ॑ स॒र्वे ॥ 19 (8)

1.12 राष्ट्रभृतं

TS 3.4.7.1, for para No. 20

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॒र् गन्ध॑र्व॒स्त-स्यौष॑धयो॒ऽप्सर॑स
ऊ॒र्जो॒ नाम॒ स इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒न्तु
तस्मै॒ स्वाहा॒ ताभ्य॒ स्स्वाहा॒ ,

स॒ं॒हि॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ मरी॑चयो॒ऽप्सर॑स॒ आयु॑व ,
स्सु॒षु॒म्न स्सूर्य॑र॒श्मि-श्च॒न्द्रमा॑ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ नक्ष॑त्राण्य॒प्सर॑सो
बे॒कुर॑यो,

भु॒ज्यु स्सु॑प॒र्णो य॒ज्ञो गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ दक्षि॑णा अ॒प्सर॑सः स्त॒वाः,
प्र॒जा॒प॒तिर् वि॒श्वक॑र्मा॒ मनो॑ गन्ध॑र्व स्तस्य॒ र्व॒सामा॑न्य॒प्सर॑सो॒ वह्न॑य,
इ॒षि॒रो वि॒श्वव्य॑चा॒ वातो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्यापो॒ऽप्सर॑सो॒ मु॒दा,
भु॒व॒न॒स्य प॒ते य॑स्य॒त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वाज्या॑नि॒ꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ स॒म्व॑त्स॒रीणाꣳ स्व॒स्तिं ।
पर॑मे॒ष्ठ्यधि॑पतिर् मृ॒त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ विश्व॑म॒प्सर॑सो॒ भुव॑,

स्सु॒क्षि॒थि स्सु॒भू॒तिर् भ॒द्र॒कृ॒त् सु॒व॒र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॒र्व-स्तस्य॑
वि॒द्युतो॑ ऽप्स॒रसो॑ रु॒चो,
दू॒रे हे॒तिर-मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॒र्व-स्तस्य॑ प्र॒जा अ॒प्स॒रसो॑ भी॒रुवः॑,
चा॒रुः कृ॒पणका॒शी का॒मो गन्ध॒र्व-स्तस्या॒धयो॑ ऽप्स॒रस॑ इ॒शोच॑यन्ती॒र्,
नाम॑ स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु तस्मै॑ स्वाहा
ताभ्य॑ स्स्वाहा,
स नो॑ भुवनस्य प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।
उ॒रु ब्र॒ह्मणे॑ऽस्मै क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॒र्म यच्छ॑ ॥ 20 (9)

1.13 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं)

ऋ॒ता॒षाड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॒र् गन्ध॑र्व॒ स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्यौष॑धयोऽप्सर॒स ऊ॒र्जो॒ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं
 पा॒न्तु ता॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

स॒॒ह॒ि॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॑र्व॒ स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॒ मरी॑चयोऽप्सर॒स आ॒युवो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म
 क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

सु॒षु॒म्न स्सूर्य॑रश्मिश्चन्द्र॒मा गन्ध॑र्व॒ स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॒ नक्ष॑त्राण्यप्सर॒सो बे॒कुरयो॑ नाम॒ ता इ॒दं
 ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

भु॒ज्यु स्सु॑प॒र्णो य॒ज्ञो गन्ध॑र्व॒ स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु तस्मै॑ स्वाहा॑ ।
 तस्य॒ दक्षि॑णा अ॒प्सर॒सः स्त॒वा नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य॒
 स्स्वाहा॑ ॥

प्र॒जाप॑तिर् वि॒श्वक॑र्मा॒ मनो॑ गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑र्ख॒सामान्य॑-ऽप्सर॒सो वह॑यो॒ नाम॒ ता इ॒दं
 ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

इ॒षिरो॑ वि॒श्वव्य॑चा॒ वातो॑ गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्या॑पो-ऽप्सर॒सो मु॒दा नाम॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑
 पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

भुव॑नस्य प॒ते यस्य॑त॒ उपरि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वाज्या॑निꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ स॒म्वत्स॑रीणाꣳ
 स्व॒स्तिꣳ स्वाहा॑ ॥

पर॑मे॒ष्ठ्यधि॑पतिर् मृ॒त्युर् गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑ पा॒तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ वि॒श्वम॑प्सर॒सो भुवो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्षत्रं॑
 पा॒न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

सु॒क्षि॒थि॒ स्सु॒भू॒तिर् भ॒द्र॒कृ॒त् सु॒व॒र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॒र्वस्स॑
इ॒दं ब्र॒ह्म॑ क्ष॒त्रं पा॑तु तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ वि॒द्युतो॑ऽप्सर॒सो रु॒चो
नाम॑ ता इ॒दं ब्र॒ह्म॑ क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

दू॒रे हे॑तिर मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॒ह्म॑ क्ष॒त्रं पा॑तु
तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ प्र॒जा अ॒प्सर॒सो भी॒रुवो॑ नाम॑ ता इ॒दं ब्र॒ह्म॑
क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

चा॒रुः कृ॒पण॑का॒शी का॒मो गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॒ह्म॑ क्ष॒त्रं पा॑तु
तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्या॑धयो॑ ऽप्सर॒स इ॒शोच॑यन्तीर् नाम॑ ता
इ॒दं ब्र॒ह्म॑ क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

स नो॑ भुवनस्यपते॒ यस्य॑त उप॒रि गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॒ह्म॑णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॒र्म यच्छ॑ स्वाहा॑ ॥ (20A) (9A)

1.14 सर्प सूक्तं

TS 4.2.8.3 for para No. 21

नमो॑ अस्तु॑ सर्पे॒भ्यो॒ ये के॑ च पृ॒थि॒वी म॑नु ।
 ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा॒ सूर्य॑स्य र॒श्मिषु॑ ।
 येषा॑म॒प्सु स॑दः कृ॒तं ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 या इ॒षवो॑ यातु॒धाना॑नां॒ यै वा॒ वन॑स्पती॒रुनु॑ ।
 ये वाऽव॑टेषु॒ शेर॑ते ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ॥ 21 (10)

1.15 पंचचोडाः

TS 4.4.3.1 for para No. 22

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केश॑ स्सूर्य॑र॒श्मि-स्त॑स्य रथ॒गृथ्स॑श्च रथौ॒जाश्च॑
 से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ञ्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॑प्सर॒सौ या॒तु॒धा॒ना
 हे॒ती र॒क्षाँ॒सि प्र॑हेति ,

र॒यं द॑क्षि॒णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य रथ॒स्वन॑श्च रथे॒चि॒त्रश्च॑ से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ
 मे॒न॒का च॑ स॒ह॒ज॒न्या॒चाऽप्सर॑सौ द॒ङ्क्ष॑णवः प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रु॒षे॒यो
 व॒धः प्र॑हेति,

र॒यं प॒श्चाद् वि॒श्वव्य॒चा स्त॒स्य र॒थप्रो॒तश्चा॒सम॒रथश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॒ण्यौ॑
प्र॒म्लो॒चन्ती॑ चा नु॒म्लो॒चन्ती॑चाऽ॒प्सर॒सौ सर्पा॑ हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॒हेति॑,

र॒य मु॒त्तरा॒थ् स॒म्य॑द्व॒सुस्त॒स्य से॒नजि॒च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॒ग्राम॒ण्यौ॑
वि॒श्वाची॑च घृ॒ताची॑ चा॒प्सर॒सावा॒पो हे॒तिर् वा॒तः प्र॒हेति॑ ,

र॒य-मु॒पर्य॒र्वाग्व॒सु स्त॒स्य ता॒क्षर्य॑-श्चा॒रि॒ष्टने॒मिश्च॑ से॒नानि॑
ग्रा॒म॒ण्यावु॒र्वशी॑ च पू॒र्वचि॑त्तिश्चा॒प्सर॒सौ वि॒द्युद्धे॒ति-र॒वस्फू॒र्जन् प्र॒हेति॑ ,

स्ते॒भ्यो न॒मस्ते॑ नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑
ज॒म्भे द॒धामि॑ ॥ 22 (11)

1.16 पंचचोडाः (अनुषङ्गः)

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केश॑ स्सूर्य॑र॒श्मि-स्तस्य॑ रथ॒गृ॒थ्सश्च॑ रथौ॒जाश्च॑
से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॒प्सर॑सौ
या॒तु॒धा॒ना हे॒ती र॒क्षा॒सि प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु
ते॒यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वा॒ जंभे॑ दधामि ॥

अ॒यं दक्षि॑णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य॑ रथ॒स्वनश्च॑ रथे॒चित्रश्च॑
से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒नका॑ च स॒हज॑न्या चा॒प्सर॑सौ द॒ङ्क्ष॑णवः
प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रुषे॑यो व॒धः प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वा॒ जंभे॑ दधामि ॥

अ॒यं प॒श्चाद् वि॒श्व॒व्य॒चा-स्तस्य॑ रथ॒प्रोत॑श्चा॒सम॑रथश्च
से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ प्र॒म्लो॑च॒न्ती॒चा नु॒म्लो॑च॒न्ती चा॒प्सर॑सौ सर्पा
हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते॒यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वा॒ जंभे॑ दधामि ॥

अय-मु॒त्तरा॒थ् स॒म्य॑द्वसु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च
 से॒नानि॑ग्राम॒ण्यौ वि॒श्वाची॑ च घृ॒ताची॑चा॒प्सर॑सा॒वापो हे॒तिर्
 वा॒तः प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑मस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च नो
 द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे दधामि ॥

अयमु॒पर्य॑र् वा॒ग्वसु॑ स्तस्य ता॒क्ष्यश्चा॑रि॒ष्टने॑मिश्च
 से॒नानि॑ग्राम॒ण्यावु॑र्वशी च पू॒र्वचि॑त्ति-श्चा॒प्सर॑सौ
 वि॒द्युद्धे॑ति॒र-व॒स्फूर्ज॑न् प्र॑हे॒तिस्ते॒भ्यो न॑मस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं
 द्वि॒ष्मो यश्च नो द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे दधामि ॥ 22A(11A)

1.17 अप्रतिरथः

TS 4.6.4.1, for para No. 23 to 27

आशुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न यु॑द्ध्मो घ॒नाघ॑नः क्षो॒भण-श्च॑र्ष॒णीनां॑ ।
 संक्र॑न्दनोऽनि॒मिष॑ एक॒वीर॑ इ॒शत॑ꣳ से॒ना अज॑यथ् सा॒कमि॑न्द्रः ।
 संक्र॑न्दने॒नानि॑मिषेण जिष्णु॒ना यु॑त्कारेण दु॒श्चय॑वनेन धृष्णु॒ना ॥
 तदि॑न्द्रेण जयत॒ तथ् स॑ह॒दध्वं॑ यु॒धो न॑र इ॒षुह॑स्तेन वृष्णा ॥
 स इ॒षुह॑स्तैः स नि॒षंगि॑भिर्वशी सꣳस्र॒ष्टा स यु॑ध इन्द्रो ग॒णेन॑ ।

स॒ꣳसृ॒ष्टजि॒त् सोम॒पा बा॒हुश॒र्द्ध्यू॒र्द्ध्वध॒न्वा प्र॒तिहि॒ताभि॒रस्ता॑ ।
बृ॒हस्प॒ते परि॑ दी॒या रथे॑न रक्षो॒हा ऽमि॒त्राꣳ अ॒पबा॑ध॒मानः॑ ॥ 23

प्र॒भंज॒न्त् से॒नाः प्र॒मृ॒णो यु॒धा जय॑न्न॒स्माक॑-मे॒द्ध्यवि॒ता रथा॑नां ।
गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॒हुं जय॑न्त॒मज्म॑ प्र॒मृ॒णन्त॑-मो॒जसा॑ ।
इ॒मꣳ स॒जाता॑ अनु॒ वी॒र्य॑द्ध्व॒मिन्द्र॑ꣳ स॒खायोऽनु॑ सꣳ र॒भद्ध्वं॑ ।
ब॒लवि॒ज्ञायः॑ स्थ॒विरः॑ प्र॒वीर॑ स्सह॒स्वान् वा॒जी सह॑मान॒ उग्रः॑ ।
अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा स॒हो॒जा जै॒त्रमि॒न्द्र रथ॑मा तिष्ठ गो॒वित् ॥ 24

अ॒भि गो॒त्राणि॑ सह॒सा गा॒हमा॒नोऽदा॒यो वी॒र इ॒शत॑म॒न्युरि॒न्द्रः ।
दु॒श्च॒यव॑नः पृ॒तना॒षाड॑यु॒द्ध्योऽस्मा॑कꣳ से॒ना अव॑तु प्र यु॒थ्सु॑ ।
इ॒न्द्र आ॒सां ने॒ता बृ॒हस्प॒तिर् दक्षि॑णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सोमः॑ ।
दे॒वसे॒नाना॑-म॒भिभ॑ज्जती॒नां जय॑न्ती॒नां म॒रुतो॑ य॒न्त्वग्रे॑ ।
इ॒न्द्रस्य॑ वृ॒ष्णो व॒रुण॑स्य रा॒ज्ञ आ॒दित्या॑नां म॒रुताꣳ श॒र्द्ध उ॒ग्रं ।
म॒हाम॑न॒सां भु॒वन॑च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ जय॒ता मु॒दस्था॑त् ।
अ॒स्माक॑-मि॒न्द्र स्स॒मृते॑षु ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑व॒स्ता जय॑न्तु ॥ 25

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भवन्त्वस्मा॒नु दे॒वा अ॒वता॑ ह॒वेषु॑ ।
 उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॒-न्नायु॑धान्यु॒थ् स॒त्वन॑नां मा॒मका॑नां म॒हाऽसि॑ ।
 उ॒द्वृत्र॑हन्-वा॒जिनां॑ वा॒जिना॑न्यु॒द्-र॒थानां॑ ज॒यता॑मेतु॒ घोषः॑ ।
 उप॒ प्रेत॑ ज॒यता॑ नरः स्थि॒रा व॒ स्सन्तु॑ बा॒हवः॑ ।
 इन्द्रो॑ वः श॒र्म यच्छ॑त्वनाधृष्या यथा ऽस॒थ ।
 अ॒वसृ॑ष्टा॒ परा॑ प॒त श॒रव्ये॑ ब्र॒ह्मस॑ऽशि॒ता ॥ 26

गच्छा॑मि॒त्रान् प्र॑ वि॒श मैषां॑ कञ्चनोच्छिषः ।
 म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भि॒ र्छाद॑यामि सोम॒स्त्वा रा॒जा ऽमृ॑ते॒नाभि॑ व॒स्तां ।
 उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अस्तु॒ जय॑न्तं त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ।
 यत्र॑ बा॒णा स्सं॑प॒तन्ति॑ कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इ॒व ।
 इन्द्रो॑ न॒ स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म यच्छ॑तु ॥ 27 (12)

1.18 चमकं तृतीय अनुवाकः

TS 4.7.3.1 & 2 for para 28 and 29

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे
कामश्च मे सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे
वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे
यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे
विश्वं च मे महश्च मे (28)

सम्विच्च मे ज्ञात्रं च मे
सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे
ऋतं च मेऽमृतं च मे ऽयक्ष्मं च मेऽनामयच्च मे
जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनमित्रं च मेऽभयं च मे
सुगं च मे शयनं च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥ 29 (13)

1.19 विहव्यम्

TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4 for para 30 to 33

म॒मा॒ग्ने॒ व॒र्चो॑ वि॒ह॒वे॒ष्वस्तु॑ व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नु॒वं पु॒षेम॑ ।
 म॒ह्यं न॒मन्तां॑ प्र॒दि॒शश्च॑त॒स्र स्त्व॒या ऽद्ध्य॑क्षे॒ण पृ॒त॒ना ज॒येम॑ ।
 म॒म दे॒वा वि॒ह॒वे स॑न्तु॒ सर्व॑ इ॒न्द्रा॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ वि॒ष्णु॒र॒ग्निः ।
 म॒मा॒न्तरि॑क्ष॒मु॒रु गो॒प॒मस्तु॑ म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ।
 म॒यि दे॒वा द्र॒वि॒ण॒मा य॑जन्तां म॒य्या॒शी॒रस्तु॑ म॒यि दे॒व॒हू॒तिः ॥ 30

दै॒व्या हो॒ता॒रा व॒नि॒षन्त॑ पूर्वे ऽरि॒ष्टा स्स्या॑म त॒नु॒वा सु॒वी॒राः ।
 म॒ह्यं य॑जन्तु म॒म या॒नि ह॒व्या ऽऽकू॑ति स्स॒त्या म॒न॒सो मे॑ अस्तु ।
 ए॒नो मा॒ नि गां॑ क॒तम॑च्च॒नाहं॑ वि॒श्वे दे॒वा॒सो अ॒धि वो॑च॒ता मे॑ ।
 दे॒वी॒ष्प॒डु॒र्वी-रु॒रु णः॑ कृ॒णो॒त वि॒श्वे दे॒वा॒स इ॒ह वी॑र॒य॒द्ध्वं ।
 मा हा॑स्म॒हि प्र॒ज॒या मा॒ त॒नू॒भिर् मा॑ र॒धाम॑ द्वि॒षते॑ सो॒म रा॑जन् ।
 अ॒ग्नि॒र्म॒न्युं प्र॑ति॒नु॒दन् पु॒रस्ता॑द॒द॒ब्धो गो॒पाः परि॑ पा॒हि न॒ स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्य॒ज्यो य॑न्तु नि॒गु॒तः पु॒न॒स्ते ऽमै॑षां चि॒त्तं प्र॒बु॒धा वि॑ नै॒शत् ।
 धा॒ता धा॑तृ॒णां भु॒व॒न॒स्य य॑स्पति॒र् दे॒वꣳ स॒वि॒ता॒र-म॑भि॒मा॒ति॒षा॒हं ।

इ॒मं य॑ज्ञ॒मश्वि॒नो॒भा बृ॒हस्प॑ति॒र् दे॒वाः पा॑न्तु॒ यज॑मानन् न्य॒र्थात् ।
 उ॒रुव्य॑चा॒ नो म॒हिष॑ इ॒शर्म॑ य॒ऽसद॑स्मिन् ह॒वै पु॒रुहू॑तः पु॒रुक्षु॑ ।
 स नः॑ प्र॒जायै॑ ह॒र्यश्च॑ मृ॒डये॑न्द्र॒ मा नो॑ री॒रिषो॑ मा॒ परा॑ दाः ॥ 32

ये न॑ स्स॒पत्ना॒ अप॑ते भव॒न्त्विन्द्रा॑ग्नि॒भ्या-म॑व॒ बाधा॑महे॒ तान् ।
 व॒सवो॑ रु॒द्रा आ॑दि॒त्या उप॑रि॒स्पृशं॑ मो॒ग्रं चे॑त्ता॒र-म॑धि॒राज॑म॒क्रन् ।
 अ॒र्वाञ्च॑-मिन्द्र॑-म॒मुतो॑ ह॒वाम॑हे॒ यो गो॑जिद्-ध॒नजि॑-द॒श्चजि॑द् यः ।
 इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह॒वे जु॑ष॒स्वास्य॑ कु॒र्मो ह॑रि॒वो मे॑दि॒नं त्वा ॥ 33 (14)

1.20 मृगारः

TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.7 for para 34 to 40

अ॒ग्नेर् म॑न्वे प्रथ॒मस्य॑ प्र॒चेत॑सो॒ यं पा॑ञ्च॒जन्यं॑ ब॒हव॑ स्समि॒न्धते॑ ॥
 वि॒श्वस्यां॑ वि॒शि प्र॑वि॒विशि॒वाऽस॑-मी॒महे॒ स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ऽह॒सः ।
 य॒स्येदं॑ प्रा॒णन्नि॑मिषद् यदे॒जति॑ यस्य॒ जा॒तं ज॑न॒मानं॑ च॒ के॒वलं॑ ।
 स्तौ॒म्यग्निं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि॒ स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ऽह॒सः ।
 इन्द्र॑स्य म॒न्ये प्रथ॑मस्य प्र॒चेत॑सो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उप॑ मा-मु॒पागुः॑ ।
 यो दा॑शु॒षः सु॒कृतो॑ ह॒वमु॑प॒ गन्ता॑ स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ऽह॒सः ॥ 34

य॒ स्संग्रामं॑ न॒यति॑ सं॒ व॒शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ स॒सृ॒जति॑ त्रयाणि ।
 स्तौमीन्द्रं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि स नो मुञ्च॒त्वह॑सः ।
 मन्वे वां॑ मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॒ स॒त्यौज॑सा दृ॒हणा॒ यं नु॒देथे॑ ।
 या राजान॑ स॒रथं॑ या॒थ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 यो वा॑ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मि॒थुश्चर॑न्त-मु॒पया॑ति
 दू॒षय॑न् ॥ 35

स्तौमि॑ मि॒त्रावरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 वा॒यो स्स॒वि॒तुर् वि॒दथा॑नि मन्महे॑ या॒वा॒त्म॒न्वद् बि॒भृ॒तो यौ
 च र॑क्षतः ।
 यौ विश्व॑स्य परि॒भू ब॑भूवतुस्तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 उप॑ श्रेष्ठा न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॒स्थिर॑न् ।
 स्तौमि॑ वा॒यु स॒वि॒तारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 र॒थी॒तमौ॑ र॒थीना॑म॒ह ऊ॒तये॑ शु॒भंग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भि-र॒श्वैः ॥ 36

ययो॑र्वा॑ दे॒वौ दे॒वेष्व॑नि॒शित॑मो॒ज स्तौ॑ नो॒ मुञ्च॑त॒माग॑सः ।
 यद॑यातं वँह॒तुः सूर्या॑या-स्त्रि॒चक्रे॑ण स॒ः सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
 स्तौमि॑ दे॒वाव॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्च॑त॒माग॑सः ।
 मरु॑तां मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नू॒तये॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 ति॒ग्ममा॑यु॒धं वी॑डि॒तः सह॑स्वद् दि॒व्यः श॒र्द्धः पृ॑तनासु जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौमि॑ दे॒वान् मरु॑तो॒ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 दे॒वानां॑ मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नू॒तये॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 यदि॑दं मा॒ऽभि॒शोच॑ति पौ॒रुषे॑येण॒ दैव्ये॑न ।
 स्तौमि॑ विश्वा॒न् दे॒वान् नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।

अनु॒नो-ऽद्या॒नुम॒तिर॒न्विद॒नु म॒ते त्वं॑ वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्या

पृ॒ष्ठो दि॒वि । 38

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

अनु॒ नोऽद्या॒नुम॒तिर् य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॒हनो॑ भ॒वतां॑ दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अ॒न्विद॒नुम॒ते त्वं॑ म॒न्यासै॑ शं च॑ नः कृ॒धि ।

क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ ण॒ आयू॑ ऽ॒षि ता॒रिषः॑ ॥ 38a

वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्या ऽऽप्र॑यातु॒ परा॒वतः॑ ।

अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वा॒हसा॑ ।

पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धीरा॒ वि॒वेश॑ ।

वै॒श्वान॒र स्स॑हसा॒ पृ॒ष्ठो अ॒ग्नि स्स॑नो दि॒वा स॒ रिषः॑ पा॒तु न॑क्तं ॥ 38b

Expansion Ref . 38a - in TS 3.3.11.3 / 38b - in TS 1.5.11.1

ये अप्र॑थेता-म॒मिते॑भि-रो॒जोभि॑र्ये प्रति॒ष्ठे अभ॑वतां व॒सूनां॑ ।
 स्तौ॑मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॑थि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ह॒सः ।
 उर्वी॑ रोद॒सी वरि॑वः कृ॒णोतं॑ क्षेत्र॒स्य पत्नी॑ अधि नो ब्रूया॒तं ।
 स्तौ॑मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॑थि॒तो जो॑हवीमि ते नो मुञ्च॒तम॑ह॒सः ।
 यत्ते॑ व॒यं पु॑रुष॒त्रा य॑वि॒ष्ठावि॑द्वाह॒सः श्र॑कृ॒मा क॑च्च॒नाऽऽगः॑ ॥ 39

कृ॒धी स्व॑स्माह॒ अदि॑ते॒रना॑गा व्येनाह॒सि शि॑श्रथो वि॒ष्वग॑ग्ने ।
 यथा॑ ह तद् व॒सवो॑ गौ॒र्यं चि॒त् प॒दि षि॒ता-म॑मुञ्च॒ता य॑ज॒त्राः ।
 ए॒वा त्व॑म॒स्मत् प्र॑ मुञ्चा व्यहः॒ प्रा॒तार्य॑ग्ने प्र॒तरा॑न्न आयुः ॥ 40 (15)

1.21 सर्पाहुती मन्त्राः

TS 5.5.10.1 to TS 5.5.10.3, for para 41

समी॑ची॒ नामा॑सि प्रा॒ची दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॒रधि॑पति-र॒सितो॑ र॒क्षिता॑
 यश्चा॑धि॒पति॑र् यश्च गो॒प्ता ता॑भ्यां नम॒स्तौ नो॑ मृडय॒तां ते यं द्वि॑ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वां ज॒म्भे द॑धाम्यो-

-ज॒स्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॑स्त इन्द्रो॒ऽधि॑पतिः पृ॒दाकुः॑ ,

प्रा॒ची नामा॑सि प्र॒तीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते सोमो॒ऽधि॑पति स्स्व॒जो ,

ऽव॒स्था॒वा॒ ना॒मा॒स्यु॒दी॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ वरु॒णो॒ऽधि॒पति॑-स्ति॒रश्च॒रा॒जि,
-र॒धि॒प॒त्नी॒ ना॒मा॒सि॒ बृ॒ह॒ती॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ बृ॒ह॒स्प॒ति॒-र॒धि॒प॒ति॒ इ॒श्व॒त्रो,
व॒शि॒नी॒ ना॒मा॒सी॒यं॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ य॒मो॒ऽधि॒प॒तिः॒ क॒ल्मा॒ष॒ग्री॒वो,

र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒प॒तिर् यश्च॑ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑ मृ॒डय॒तां॒
ते॒ यं॒ द्वि॒ष्मो॒ यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं॒ वाँ॒ जं॒भे॒ द॒धामि॑ ॥ 41 (16)

1.22 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गः)

स॒मी॒ची॒ ना॒मा॒सि॒ प्रा॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ ऽग्नि॒र॒धि॒प॒ति॒ र॒सि॒तो॒
र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒प॒तिर् यश्च॑ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑ मृ॒डय॒तां॒
ते॒ यं॒ द्वि॒ष्मो॒ यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं॒ वाँ॒ जं॒भे॒ द॒धामि॑ ।

ओ॒ज॒स्वि॒नी॒ ना॒मा॒सि॒ दक्षि॒णा॒ दि॒क्त॒स्या॒स्त॒ इन्द्रो॒ऽधि॒प॒तिः॒
पृ॒दा॒कू॒ र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒प॒तिर् यश्च॑ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑
मृ॒डय॒तां॒ ते॒ यं॒ द्वि॒ष्मो॒ यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं॒ वाँ॒ जं॒भे॒ द॒धामि॑ ।

प्रा॒ची॒ ना॒मा॒सि॒ प्र॒ती॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ सो॒मोऽधि॒पति॒ स्स्व॒जो
र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒पति॒र् यश्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑ मृ॒डय॒तां
ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ यश्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जं॒भे द॒धामि॑ ।

अ॒व॒स्था॒वा॒ ना॒मा॒स्यु॒दी॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ वरु॒णोऽधि॒पति॒-स्ति॒रश्च॑
रा॒जी॒ र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒पति॒र् यश्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑
मृ॒डय॒तां ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ यश्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जं॒भे द॒धामि॑ ।

अ॒धि॒प॒त्नी॒ ना॒मा॒सि॒ बृ॒हती॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ बृ॒ह॒स्पति॒-र॒धि॒पतिः॑
श्चि॒त्रो र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒पति॒र् यश्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑
मृ॒डय॒तां ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ यश्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जं॒भे द॒धामि॑ ।

व॒शि॒नी॒ ना॒मा॒सी॒यं दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒ य॒मोऽधि॒पतिः॑ क॒ल्मा॒ष॒ग्री॒वो
र॒क्षि॒ता॒ यश्चा॒धि॒पति॒र् यश्च॒ गो॒प्ता॒ ता॒भ्यां॒ नम॒स्तौ॒ नो॑ मृ॒डय॒तां
ते॒ यं द्वि॒ष्मो॒ यश्च॒ नो॒ द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जं॒भे द॒धामि॑ ॥ 41A (16A)

1.23 गन्धर्वाहुतीः

TS 5.5.10.4 to TS 5.5.10.5, for para 42

हे॒तयो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इ॒षव॑ स्सलिलो,
 नि॒लि॒पा नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑व॒ स्सग॑रो,
 वज्रि॑णो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः प॒श्चाद् गृ॒हा स्स्व॑प्नो॒ व इ॒षवो॑ ग॒ह्वरो॑,
 ऽव॒स्थावा॑नो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑व॒ स्समु॑द्रो-
 ऽधि॑पतयो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उ॒परि॑ गृ॒हा व॒र्षं॑ ँ॒व इ॒षवो॑ ऽव॒स्वान्,
 क्र॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒व इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं॑ ँ॒व इ॒षवो॑ नि॒मिषो॑,
 वा॒तना॑मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑
 तं॒ ँ॒वो ज॑भे॒ दधा॑मि ॥ 42 (17)

1.24 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गः)

हे॒तयो॒ नाम॒ स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॒ इष॑व॒ स्सलि॒लो
वा॒तना॒मं ते॒भ्यो वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ ।

नि॒लि॒न्पा नाम॒ स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ दक्षि॒णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑व॒
स्सग॒रो वा॒तना॒मं ते॒भ्यो वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ ।

व॒ज्रि॒णो नाम॒ स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ प॒श्चाद् गृ॒हा स्स्व॒ज्जो व॒ इष॑वो॒
ग॒ह्वरो॑ वा॒तना॒मं ते॒भ्यो वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ ।

अ॒व॒स्था वा॒ नो नाम॒ स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ उ॒त्तरा॑द् गृ॒हा आ॒पो व॒ इष॑व॒
स्समु॒द्रो वा॒तना॒मं ते॒भ्यो वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते
यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ ।

अधि॑पत॒यो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व उपरि॑ गृ॒हा व॒र्षं॑ ँ॒ व
इ॒षवो॑ऽव॒स्वान् वात॑नामं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडयत ते यं
द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे दधामि ।

क्र॒व्या नाम॑स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒ व इ॒ह गृ॒हा अन्नं॑ ँ॒ व
इ॒षवो॑ निमि॒षो वात॑नामं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडयत ते
यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे दधामि ॥ 42A (17A)

1.25 अज्यानि मन्त्राः

TS 5.7.2.3 to TS 5.7.2.5 , for para 43

श॒तायु॑धाय श॒तवी॑र्याय श॒तोत॑ये ऽभि॒माति॑षाहे॑ ।
श॒तं यो॑ न श॒शर॑दो अजी॒तानि॑न्द्रो नेष॒दति॑ दुरि॒तानि॑ विश्वा॑ ।
ये च॒त्वारः॑ प॒थयो॑ दे॒वयाना॑ अन्तरा॑ द्यावापृ॒थिवी॑ वियन्ति॑ ।
तेषां॑ यो अज्या॑नि-मजी॒ति-मा॒वहा॑त्तस्मै नो दे॒वाः परि॑ दत्ते॒ह सर्वे॑ ।
ग्री॒ष्मो हे॑मन्त उ॒त नो॑ वसन्त श॒शर॑द् व॒र्षा स्सु॑वि॒तन्नो॑ अस्तु ।
तेषा॑-मृ॒तूनां॑ श॒तशार॑दानां निवा॒त एषा॑मभये स्याम ।
इ॒दुव॒त्सरा॑य परि॒वत्स॑राय स॒म्वत्स॑राय कृ॒णुता॑ बृ॒हन्न॑मः ।

तेषां॑ व॒य॒ꣳ सु॒म॒तौ॑ य॒ज्ञि॒या॒नां॑ ज्यो॒ग॒जी॒ता॑ अ॒ह॒ता॑ स्स्याम ।

भ॒द्रा॒न्नः॑ श्रे॒य॒ स्स॒म॒नै॒ष्ट॑ दे॒वा॒ स्त्व॒या॒ऽव॒से॒न॑ स॒म॒शी॒म॒हि॑ त्वा ।

स॒ नो॑ म॒यो॒भूः॑ पि॒तो॒ आ॒ वि॒श॒स्व॒ शं॑ तो॒का॒य॑ त॒नु॒वे॑ स्यो॒नः॑ ॥ 43 (18)

TS 7.3.12.1, for para No. 44

भू॒तं॑ भ॒व्यं॑ भ॒वि॒ष्य॒द् व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒म॒ ,

ऋ॒ख् सा॒म-य॒जुर् व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मो॑ ,

गा॒य॒त्री॒ त्रि॒ष्टु॒ब् ज॒ग॒ती॒ व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मः॑ ,

पृ॒थि॒व्य॒न्त॒रि॒क्षं॑ द्यौर् व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मो॑ ,

ऽग्नि॒र्वा॒यु-स्सू॒र्यो॒ व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मः॑ ,

प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो॒ व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मो॑ ,

ऽन्नं॑ कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मः॑ ,

पि॒ता पु॒त्रः॑ पौ॒त्रो॒ व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मो॑ ,

भूर्भु॒व॒स्सु॒व॒ व॒षट्॑ थ॒स्वा॒हा॒ न॒मः॑ ॥ 44 (19)

1.26 अथर्वशीर्ष

TB 1.5.8.1 to TB 1.5.8.3, for para 45, 46, 47

इन्द्रो॑ दधी॒चो अस्त॑भिः । वृ॒त्राण्य॑प्रतिष्कृतः । ज॒घान॑ नवती॒र्नव॑ ।
 इच्छ॑न्नश्चस्य॒ यच्छि॑रः । पर्व॑तेष्वप॒श्रितं॑ । तद्विद॑च्छर्य॒णाव॑ति ।
 अत्रा॑ह गो॒रम॑न्वत । नाम॒ त्वष्टु॑-रपी॒च्यं॑ ॥ इ॒त्था च॒न्द्रम॑सो गृ॒हे ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हत् ॥ 45

इन्द्र॑-म॒र्केभि॑-र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ ँवाणी॒रनू॑षत । इन्द्र॑ इ॒द्धर्यो॑ स्स॒चा ॥
 संमि॑श्ल आ व॒चो यु॑जा ॥ इन्द्रो॑ व॒ज्री हि॑रण्ययः ।
 इन्द्रो॑ दी॒र्घाय॑ चक्ष॒से । आ सूर्य॑ꣳ रोहयद् दि॒वि ।
 वि गो॒भि-र॑द्रि॒मैरय॑त् । इन्द्र॑ वा॒जेषु॑ नो अव ।
 सह॑स्रप्र॒धनेषु॑ च ॥ 46

उग्र॑ उ॒ग्राभि॑-रू॒तिभिः॑ । तमिन्द्रं॑ ँवाज॒याम॑सि ।
 महे॑ वृ॒त्राय॑ हन्त॒वे । स वृ॑षा वृष॒भो भु॑वत् ।
 इन्द्र॑ स्स दाम॒ने कृ॑तः । ओजि॑ष्ठ स्सब॒ले हि॑तः ।

द्यु॒म्नी॒ श्लो॒की॒ स सौ॒म्यः॑ । गिरा॒ वज्रो॑ न संभृतः ।
स॒बलो॑ अन॒पच्यु॑तः । व॒वक्षु॑रु॒ग्रो अस्तृ॑तः ॥ 47 (20)

1.27 प्रत्यंगिरसः

T.B.2.4.2.1 to T.B.2.4.2.4, for para No 48 to 50

चक्षु॑षो हे॒ते मन॑सो हे॒ते । वाचो॑ हे॒ते ब्र॒ह्म॒णो हे॒ते ।
यो मा॑ऽघा॒यु-र॒भिदा॑सति । तम॑ग्ने मे॒न्याऽमे॒निं कृ॑णु ।
यो मा॑ चक्षु॑षा यो मन॑सा । यो वा॒चा ब्र॒ह्म॒णाऽघा॒यु-र॒भिदा॑सति ।
तया॑ऽग्ने त्वं मे॒न्या । अ॒मुम॑मे॒निं कृ॑णु ।
यत् कि॒ञ्चा॒सौ मन॑सा यच्च॑ वा॒चा ।
य॒ज्ञैर् जु॒होति॑ यजु॑षा ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृ॒त्युर् निर्ऋ॑त्या स॒म्वि॒दानः॑ । पु॒रा दि॒ष्टादा॑हु॒ती-र॒स्यह॑न्तु ।
या॒तु॒धा॒ना निर्ऋ॑तिरा॒दु रक्षः॑ । ते अ॒स्य घ्न॑न्त्वनृ॒तेन॑ स॒त्यं ।
इ॒न्द्रे॒षिता॑ आ॒ज्यम॑स्य मथ॒नन्तु॑ । मा तथ् स॒मृद्धि॑ यद॒सौ करो॑ति ।
ह॒न्मि ते॒ऽहं कृ॑त॒ऽह॒विः । यो मे॑ घो॒र-म॒चीकृ॑तः ।
अ॒पाञ्चौ॑ त उ॒भौ बा॒हू । अ॒प॒न॒ह्याम्या॑स्यं ॥ 49

अ॒प॒न॒ह्या॒मि ते॒ बा॒हू । अ॒प॒न॒ह्या॒म्या॒स्यं॑ ॥ अ॒ग्ने॒र् दे॒वस्य॒ ब्र॒ह्म॒णा ।
 स॒र्वं ते॒ ऽव॒धिषं॑ कृ॒तं । पु॒राऽमु॒ष्य व॒षट्का॒रात् ।
 य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ न॒स्कृ॒धि । स्वि॒ष्ट-म॒स्माकं॑ भू॒यात् ।
 माऽस्मा॑न् प्रा॒प॒न्न॒रा॒तयः॑ । अ॒न्ति दू॒रे स॒तो अ॒ग्ने ।
 भ्रातृ॑व्यस्या॒भिदा॑सतः । व॒षट्का॒रेण॒ वज्र॑ण ।
 कृ॒त्याँ ह॒न्मि कृ॒ताम॒हं । यो मा॒ नक्तं॑ दि॒वा सा॒यं ।
 प्रा॒तश्चा॒हो नि॒पी॒यति॑ । अ॒द्या तमि॑न्द्र॒ वज्र॑ण ।
 भ्रातृ॑व्यं पा॒दया॑मसि ॥ 50 (21)

T.B.2.5.1.1 to T.B.2.5.1.3, for para 51 to 53

प्रा॒णो र॒क्षति॑ वि॒श्वमे॒जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा ब॒हुधा॑ ब॒हूनि॑ ।
 स इ॒थ् स॒र्वं व्या॑न॒शे । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः ।
 आ॒वृ॒द्वा॒दात् क्षे॒त्रिय॑ध्व॒गद् वृ॒षा । तमि॑त् प्रा॒णं म॒नसो॑प॒शिक्ष॑त ।
 अ॒ग्रं दे॒वाना॑-मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः । म॒नस॑श्चि॒त्तेदं॑ ।
 भू॒तं भ॒व्यं च॑ गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व॑ग्रि॒यं ॥ 51

आ न ए॒तु पु॒रश्च॒रं । स॒ह दे॒वै-रि॒मं ह॒वं ।
मनः॑ श्रेय॑सि श्रेय॑सि । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं दधत् ।
जु॒षतां॑ मे वा॒गिदं॑ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।
ह॒व्यवा॑डनपायिनी । यया॑ रू॒पाणि॑ बहु॒धा व॑दन्ति ।
पे॒शांसि॑ दे॒वाः प॒रमे॑ ज॒नित्रै॑ । सा नो॑ वि॒राडन॑पस्फुरन्ती ॥ 52

वाग्दे॒वी जु॒षतामि॑दं ह॒विः । चक्षु॑र् दे॒वानां॑ ज्योति॑रमृते न्यक्तं ।
अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा नि॑धीयते । तस्य॑ सु॒म्न-म॑शीमहि ।
मा नो॑ हासीद् विच॒क्षणं॑ । आ॒युरि॒न्नः प्र॑तीर्यतां ।
अ॒नन्धा-श्चक्षु॑षा व॒यं । जी॒वा ज्योति॑-रशीमहि ।
सु॒वर् ज्योति॑-रु॒तामृ॑तं । श्रोत्रे॑ण भ॒द्रमु॑त शृण्वन्ति स॒त्यं ।
श्रोत्रे॑ण वाचं बहु॒धोद्य॑मानां । श्रोत्रे॑ण मोद॑श्च मह॑श्च श्रूयते ।
श्रोत्रे॑ण सर्वा दि॒श आ॑शृणोमि । येन॑ प्रा॒च्या उ॒त द॑क्षिणा ।
प्र॒तीच्यै॑ दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् । तदि॒च्छ्रोत्रं॑ बहु॒धोद्य॑मानं ।
अ॒रान्न ने॒मिः प॒रि सर्वं॑ बभूव ॥ 53 (22)

T.B.2.7.7.1 to T.B.2.7.7.7, for para 54 to 60

सि॒हे॒ व्याघ्र॑ उ॒त या॑ पृ॒दाकौ॑ । त्वि॒षि-र॒ग्नौ ब्रा॒ह्म॒णे सू॒र्ये या॑ ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 या रा॒ज॒न्ये दु॒न्दुभा॑वाय॒तायां॑ । अश्व॑स्य॒ क्र॒द्वे पु॒रुष॑स्य॒ मा॒यौ ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 या ह॒स्ति॒नि द्वी॒पि॒नि या॑ हि॒रण्ये॑ । त्वि॒षि-र॒श्वेषु॑ पु॒रुषेषु॑ गो॒षु ॥ 54

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 रथे॑ अ॒क्षेषु॑ वृ॒षभ॑स्य॒ वाजे॑ । वा॒ते प॒र्जन्ये॑ वरु॒णस्य॑ शु॒ष्मे ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 रा॒डसि॑ वि॒राडसि॑ । स॒म्रा॒डसि॑ स्व॒राडसि॑ ।
 इन्द्रा॑य त्वा ते॒जस्व॑ते ते॒जस्व॑न्तः॒ श्री॒णामि॑ ।
 इन्द्रा॑य त्वौज॒स्वत॑ ओज॒स्वन्तः॒ श्री॒णामि॑ ॥ 55

इन्द्रा॑य त्वा प॒यस्व॑ते प॒यस्व॑न्तः॒ श्री॒णामि॑ ।
 इन्द्रा॑य त्वाऽऽयु॒ष्मत॑ आयु॒ष्मन्तः॒ श्री॒णामि॑ ।
 तेजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्र॒यच्छा॑मि । ते॒जस्व॑दस्तु मे॒ मुखं॑ ।

तेज॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु मे । तेज॑स्वान्. वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।
तेज॑सा संपि॒पृग्धि॑ मा । ओजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्रय॒च्छामि॑ ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु मे मुखं॑ । ओज॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु मे ।
ओज॑स्वान्. वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । ओज॑सा संपि॒पृग्धि॑ मा । पयो॑ऽसि ।
तत्ते॑ प्रय॒च्छामि॑ । पय॑स्वदस्तु मे मुखं॑ । पय॑स्व॒च्छिरो॑ अस्तु मे ।
पय॑स्वान्. वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । पय॑सा संपि॒पृग्धि॑ मा ॥ 57

आयु॑रसि । तत्ते॑ प्रय॒च्छामि॑ । आयु॑ष्मदस्तु मे मुखं॑ ।
आयु॑ष्म॒च्छिरो॑ अस्तु मे । आयु॑ष्मान्. वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।
आयु॑षा संपि॒पृग्धि॑ मा । इ॒मम॑ग्न आयु॑षे वर्च॑से कृ॒धि ।
प्रि॒यꣳ रे॒तो वरु॑ण सोम राजन् । मा॒तेवा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑ यच्छ ।
विश्वे॑ दे॒वा जर॑दष्टि॒र् यथा॑ऽसत् ॥ 58

आयु॑रसि वि॒श्वायु॑रसि । सर्वा॑यु॒रसि॑ सर्व॒मायु॑रसि ।
यतो॑ वातो॒ मनो॑जवाः । यतः॑ क्षर॒न्ति सि॒न्धवः॑ ।
तासां॑ त्वा सर्वा॑साꣳ रु॒चा । अ॒भिषि॑ञ्चामि वर्च॑सा ।

समु॒द्र इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ । सोम॑ इ॒वास्य॑दा॒भ्यः ।
अ॒ग्निरि॑व वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । सूर्य॑ इ॒व ज्योति॑षा वि॒भूः ॥ 59

अपां॑ यो द्र॒वणे॑ र॒सः । त-म॒ह-म॒स्मा आ॒मुष्या॑य॒णाय॑ ।
तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ य ऊ॒र्मो र॒सः ।
त-म॒ह-म॒स्मा आ॒मुष्या॑य॒णाय॑ । ओज॑से वी॒र्या॑य गृ॒ह्णामि॑ ।
अपां॑ यो म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । त-म॒ह-म॒स्मा आ॒मुष्या॑य॒णाय॑ ।
पु॒ष्ट्यै प्र॒जन॑नाय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ यो य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।
त-म॒ह-म॒स्मा आ॒मुष्या॑य॒णाय॑ । आयु॑षे दी॒र्घायु॑त्वाय॑ गृ॒ह्णामि॑ ॥ 60 (23)

1.28 अन्न सूक्तं

T.B.2.8.8.1 to T.B.2.8.8.4, for para 61 to 63

अ॒हम॑स्मि प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य ना॒भिः ।
यो मा॑ द॒दाति॑ स इ॒ देव॑ मा वाः । अ॒ह-म॒न्न-म॒न्न-म॒दन्त॑म॒ग्निः ।
पूर्व॑-म॒ग्नेरपि॑ द॒हत्य॑न्नं । य॒त्तौ हाऽऽसा॑ते अ॒हमु॑त्तरेषु ।
व्या॒त्तम॑स्य प॒शव॑ स्सु॒जंभं॑ । प॒श्यन्ति॑ धी॒राः प्र॑च॒रन्ति॑ पा॒काः ।
ज॒हाम्य॑न्यं न ज॒हाम्य॑न्यं । अ॒हम॑न्नं व॒शमि॑च्च॒रामि॑ ॥ 61

स॒मा॒न॒म॒र्थं॑ प॒र्ये॒मि भुं॑जत् । को॒ मा॒म॒न्नं॑ म॒नु॒ष्यो द॑येत ।
 प॒रा॒के अ॒न्नं नि॒हितं॑ लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वैर् दे॒वैः पि॒तृभिर् गु॒प्तम॑न्नं ॥
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् प॒रो॒प्यते॑ ॥ श॒त॒त॒मी सा त॒नूर्मे॑ ब॒भूव॑ ।
 म॒हा॒न्तौ च॒रू स॒कृद्दु॒ग्धेन॑ प॒प्रौ ।
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्नि पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।
 तथ्सं॒पि॒ब॒न्तो न॑ मि॒नन्ति॑ वे॒धसः॑ ।
 नै॒तद् भू॒यो भ॑वति॒ नो क॑नीयः ॥ 62

अ॒न्नं प्रा॒णम॑न्न-म॒पा॒नमा॑हुः । अ॒न्नं मृ॒त्युं तमु॑ जी॒वातु॑माहुः ।
 अ॒न्नं ब्र॒ह्मा॒णो ज॒रसं॑ व॒दन्ति॑ । अ॒न्नमा॑हुः प्र॒जन॑नं प्र॒जानां॑ ॥
 मो॒घ-म॑न्नं वि॒न्दते॑ अ॒प्र॒चे॒ताः । स॒त्यं ब्र॑वीमि॒ वध॑ इ॒थ्स त॑स्य ।
 ना॒र्य॒मणं॑ पु॒ष्यति॑ नो स॒खायं॑ । के॒व॒ला॒घो भ॑वति॒ के॒व॒ला॒दी ।
 अ॒हं मे॒घ स्स॑त्त॒नय॑न् व॒र्ष॒न्नस्मि॑ । मा-म॑द॒न्त्य-ह॑-म॒द्म्य-न्या॑न् ॥
 अ॒हं सद॑मृ॒तो भ॑वामि । म॒दादि॑त्या अ॒धि स॒र्वे त॑पन्ति । 63

1.29 वाख् सूक्तं

T.B.2.8.8.4 for Para 64

देवीं वाचमजनयन्त यद् वाग्वदन्ति । 64

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above. This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

देवीं वाचमजनयन्त देवाः । तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति ।
सा नो मन्द्रेष मूर्जं दुहाना । धेनुर्वागस्मानुप सुष्टुतैतु । 64a

यद् वाग्वदन्त्य विचेतनानि । राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा ।
चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयांसि ।
क्व स्विदस्याः परमं जगाम ॥ 64b

The expansion 64a appearing in TB.2.4.6.10

The expansion 64b appearing in TB.2.4.6.11

TB 2.8.8.4 to TB 2.8.8.5 for Para 65,66

अनन्ता-मन्तादधि निर्मितां महीं । यस्यां देवा अदधुर् भोजनानि ।
एकाक्षरां द्विपदां षट्पदाञ्च । वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे ।
वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे । वाचं गन्धर्वाः पशवो मनुष्याः ।

वा॒ची॒मा वि॒श्वा भुव॑ना॒न्यर्पि॑ता । सा नो ह॒वं जु॒षता॑-मि॒न्द्रप॑त्नी ।
वा॒ग॒क्षरं॑ प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । वेदा॑नां मा॒ता-ऽमृत॑स्य नाभिः ॥ 65

सा नो जु॒षा॒णोप॑य॒ज्ञ-मा॑गात् । अ॒वन्ती॑ दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु ।
या॒मृष॑यो मन्त्र॒कृतो॑ मनी॒षिणः॑ । अ॒न्वैच्छन्॑ दे॒वा-स्त॑पसा श्रमे॒ण ।
तां दे॒वीं वा॒च॒ ह॒विषा॑ य॒जाम॑हे । सा नो द॒धातु॑ सु॒कृत॑स्य लो॒के ।
च॒त्वारि॑ वाक् परि॒मिता॑ प॒दानि॑ । तानि॑ वि॒दुर् ब्रा॒ह्मणा॑ ये मनी॒षिणः॑ ।
गुहा॑ त्रीणि निहि॒ता ने॑ङ्ग॒यन्ति॑ । तुरी॑यं वा॒चो म॑नु॒ष्या व॑दन्ति ॥ 66

1.30 श्रद्धा सूक्तं

TB 2.8.8.5 to TB 2.8.8.8 for Para 67,68, 69a

श्र॒द्धया॒ऽग्नि॑ स्समि॒द्ध्यते॑ । श्र॒द्धया॑ वि॒न्दते॑ ह॒विः ।
श्र॒द्धां भ॑गस्य मूर्द॒धनि॑ । वच॒सा ऽऽवे॑दयामसि ।
प्रि॒य॒ श्र॒द्धे द॑दतः । प्रि॒य॒ श्र॒द्धे दि॑दासतः ।
प्रि॒यं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । इ॒दं म॑ उ॒दितं॑ कृ॒धि ।
यथा॑ दे॒वा अ॑सुरेषु । श्र॒द्धामु॒ग्रेषु॑ च॒क्रिरे॑ ॥ 67

ए॒वं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । अ॒स्माक॑-मु॒दितं॑ कृ॒धि ।
 श्र॒द्धां दे॒वा यज॑मानाः । वा॒युगो॑पा उपा॒सते॑ ।
 श्र॒द्धाँ हृ॒दय्य॑या-ऽऽकू॒त्या । श्र॒द्धया॑ हूयते ह॒विः ।
 श्र॒द्धां प्रा॒तर्. ह॒वामहे॑ । श्र॒द्धां म॒द्ध्यन्दि॑नं परि ।
 श्र॒द्धाँ सूर्य॑स्य नि॒मृचि॑ । श्र॒द्धे श्र॒द्धाप॑येह मा ॥ 68

श्र॒द्धा दे॒वानधि॑वस्ते । श्र॒द्धा वि॒श्वमि॑दं जगत् ।
 श्र॒द्धां का॒मस्य॑ मा॒तरं॑ । ह॒विषा॑ वर्द्धयाम॒सि । 69a

1.31 ब्रह्म सूक्तं

TB 2.8.8.10 to TB 2.8.8.11 for Para 69b to 71

ब्र॒ह्म ज॒ज्ञानं॑ प्रथ॒मं पु॒रस्ता॑त् । वि सी॒मत॑ स्सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः ।
 स बु॒द्धि॒नया॑ उप॒मा अ॒स्य वि॒ष्टाः । स॒तश्च॑ यो॒नि-म॒सतश्च॑ वि॒वः ॥
 पि॒ता वि॒राजा॑मृष॒भो रयी॑णां । अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरू॑प आ॒विवेश॑ ॥ 69b
 तम॒कैर॒भ्यर्च्य॑न्ति व॒त्सं । ब्र॒ह्म स॒न्तं ब्र॒ह्मणा॑ वर्द्धय॒न्तः ॥
 ब्र॒ह्म दे॒वान॑जनयत् । ब्र॒ह्म वि॒श्वमि॑दं जगत् ॥
 ब्र॒ह्मणः॑ क्ष॒त्रं निर्मि॑तं । ब्र॒ह्म ब्रा॒ह्मण॑ आ॒त्मना॑ ॥

अ॒न्तर॑स्मिन्नि॒मे लो॒काः । अ॒न्त वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ।

ब्र॒ह्मै॒व भू॒तानां॑ ज्येष्ठं॑ । तेन॑ कोऽ॒र्हति॑ स्प॒र्द्धितुं॑ ॥ 70

ब्र॒ह्मं दे॒वा-स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् । ब्र॒ह्मन्नि॒न्द्र प्र॑जाप॒ती ।

ब्र॒ह्मन् ह॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑ । ना॒वीवा॒न्त स्स॒माहि॑ता ॥

चत॑स्र आ॒शाः प्र॑चरन्त्व॒ग्नयः॑ । इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञन्न॑यतु प्र॒जान॑न् ।

घृ॒तं पि॒न्वन्न॑ज॒रं सु॒वीरं॑ । ब्र॒ह्म स॒मिद् भ॑व॒त्याहु॑तीनां ॥ 71

1.32 गो सूक्तं

TB 2.8.8.11 to TB 2.8.8.11 for Para 72

आ गा॒वो अ॒ग्नन्नु॒त भ॒द्र-म॑क्रन् । सी॒दन्तु॑ गो॒ष्ठे र॒णय॑न्त्व॒स्मे ॥

प्र॒जाव॑तीः पु॒रुरू॒पा इ॒ह स्युः॑ । इ॒न्द्राय॑ पू॒र्वी रु॒षसो॑ दु॒हानाः॑ ।

इ॒न्द्रो य॑ज्व॒ने पृ॑णते च शि॒क्षति॑ । उ॒पेद्द॑दाति न स्वं मु॒षाय॑ति ।

भू॒योभू॒यो र॒यिमि॑दस्य व॒र्द्धय॑न् । अ॒भिन्ने॑ खि॒ल्ले नि॑दधाति दे॒वयुं॑ ।

न ता न॑श॒न्ति न ता अ॒र्वा ॥ 72

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

न ता न॑श॒न्ति न द॑भाति तस्करः ।
 नैना॑ अ॒मि॒त्रो व्य॒थिरा॑दध॒र्षति ।
 दे॒वाऽश्च॑ या॒भिर् यज॑ते द॒दाति च ।
 ज्यो॒गिता॑भि॒स्सच॑ते गो॒पति॑ स्सह ॥ 72a

न ता अ॒र्वा रे॒णुक॑काटो अ॒श्नुते ।
 न स॑ऽस्कृ॒तत्र॑-मु॒पय॑न्ति ता अ॒भि ।
 उ॒रुगा॑यम॒भयं॑ तस्य ता अ॒नु ।
 गा॒वो म॒र्त्यस्य॑ वि॒चर॑न्ति यज्व॒नः । 72b

Both 72a and 72b appearing in T.B.2.4.6.9

TB 2.8.8.12 for Para 73 to 74

गा॒वो भ॒गो गा॒व इन्द्रो॑ मे अ॒च्छात् । गा॒व स्सो॑मस्य प्रथ॒मस्य॑ भ॒क्षः ।
 इ॒मा या गा॒व स्स ज॑ना॒स इन्द्रः॑ । इ॒च्छामी॑-बृ॒दा म॑न॒सा चि॒दिन्द्रं॑ ।
 यू॒यं गा॒वो मे॑दयथा कृ॒शज्चित् ।
 अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृ॒णु॒था सु॒प्रती॑कं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॒हं कृ॒णुथ॑ भ॒द्रवा॑चः । बृ॒हद् वो॒ वय॑ उ॒च्यते॑ स॒भासु॑ ।
 प्र॒जाव॑ती स्सू॒यव॑सꣳ रि॒शन्तीः॑ । शु॒द्धा अ॒प स्सु॑प्रपा॒णे पि॑बन्तीः ।
 मा व॑ स्तेन ई॒शत॑ मा ऽघ॒शꣳसः॑ । परि॑ वो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात् ।
 उ॒पेद॑-मु॒पपर्च॑नं । आ॒सु गो॒षूप॑पृ॒च्यतां॑ । उ॒पर्ष॑भ॒स्य रे॑तसि ।
 उ॒पेन्द्र॑ तव॒ वीर्ये॑ ॥ 74 (24)

1.33 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

TB 2.8.9.1 for Para 75 to 77

ता सूर्या॑चन्द्र॒मसा॑ वि॒श्वभृ॑त्त॒मा म॒हत् । तेजो॑ व॒सुम॑द्-रा॒जतो॑ दि॒वि ।
 सा॒मात्मा॑ना च॒रत॑ स्साम॒चारि॑णा । ययौ॑र्ब्र॒तं न॒ ममे॑ जा॒तु दे॒वयोः॑ ।
 उ॒भाव॑न्तौ प॒रिया॑त अ॒म्या । दि॒वो न॒ रश्मीꣳ स्त॑नु॒तो व्य॑र्णवे ।
 उ॒भा भु॑वन्ती भु॒वना॑ क॒विक्र॑तू । सूर्या॑ न च॒न्द्रा च॑रतो ह॒ताम॑ती ।
 प॒ती द्यु॑मद् वि॒श्ववि॑दा उ॒भा दि॒वः ।
 सूर्या॑ उ॒भा च॒न्द्रम॑सा वि॒चक्ष॑णा ॥ 75

वि॒श्ववा॑रा व॒रिवो॑भा व॒रेण्या॑ । ता नो॑ऽव॒तं म॒तिम॑न्ता म॒हिब्र॑ता ।
 वि॒श्वव॑परी प्र॒तर॑णा तर॒न्ता । सु॒वर्वि॑दा दृ॒शये॑ भू॒रिर॑श्मी ।
 सूर्या॑ हि च॒न्द्रा व॑सु त्वे॒ष द॑र्श॒ता ।

म॒न॒स्वि॒नो॒भा ऽनु॒च॒रतो॒नु सं दि॒वं ।
 अ॒स्य श्र॒वो न॒द्य स्स॒प्त बि॒भ्रति ।
 द्या॒वाक्ष॒मा पृ॒थि॒वी द॒र्श॒तं व॑पुः ।
 अ॒स्मे सूर्या॑च॒न्द्रम॒सा-ऽभि॒चक्षे॑ ।
 श्र॒द्धे क॒मि॒न्द्र च॒रतो॑ वि॒चर्तु॑रं ॥ 76

पू॒र्वा॒परं॑ च॒रतो॑ मा॒ययै॑तौ । शि॒शू क्री॑ड॒न्तौ प॒रि॒यातो॑ अ॒ध्व॒रं ।
 वि॒श्वान्य॑न्यो भु॒वना॑ऽभि॒चष्टे॑ । ऋ॒तून॑न्यो वि॒दध॑ज्जा॒यते॑ पु॒नः ।
 हि॒र॒ण्य॒वर्णाः शु॒चयः॑ पा॒वका॑ या॒सां राजा॑ ।
 या॒सां दे॒वा इ॒श्वेन॑ मा चक्षु॑षा पश्य॑त ।
 आ॒पो भ॒द्रा आ॒दित्य॑श्यामि । 77

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para and so on. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः।
 अग्नियाँ गर्भं दधिरे विरूपास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासाँ राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
 मधुश्चुतश्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥ 77a

यासाँ देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षय्या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥

शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिवया तनुवोप स्पृशत त्वचं मे ।
 सर्वाँ अग्नीँ रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो नि धत्त ॥ 77b

आपो भद्रा घृतमिदाप आसु रग्नीषो मौ बिभ्रत्याप इत्ताः ।
 तीव्रो रसो मधुप्रचा-मरङ्गम आमा प्राणेन सहवर्च सागन् ।

आदि॑त्प॒श्या॒म्यु॒त वा॑ शृ॒णो॒म्या मा॑ घो॒षो ग॒च्छति॑ वाङ्म॒न आ॒सां ।

मन्ये॑ भे॒जानो॑ अ॒मृत॑स्य॒ तर्हि॑ हि॒र॒ण्यव॑र्णा अ॒तृपं॑ य॒दा वः॑ । 77c

Expansiom 77a appearing in TS 5.6.1.1

Expansiom 77b appearing in TS 5.6.1.2

Expansiom 77c appearing in TS.5.6.1.4

1.34 नासदासीय सूक्तं

TB 2.8.9.3 to TB 2.8.9.7 for Para 78 to 81

ना॒सदा॑सी॒न्नो स॒दासी॑त् त॒दानीं॑ । ना॒सीद्-र॒जो नो॑ व्यो॒मा प॒रो यत् ।

कि-मा॒वरी॑वः कु॒ह क॒स्य श॒र्मन् ।

अ॒भः कि॒मासी॑द्-ग॒हनं॑ ग॒भीरं॑ ॥ 78

न मृ॒त्यु-र॒मृतं॑ तर्हि॒ न । रा॒त्रिया॑ अ॒ह आ॒सीत् प्र॒केतः॑ ।

आ॒नीद॑वा॒तः स्व॒धया॑ तदे॒कं । तस्मा॑द्वा॒न्यन् न॒ परः॑ किं च॒ नास॑ ।

तम॑ आ॒सीत् तम॑सा गू॒ढम॒ग्रे प्र॒केतं॑ । स॒लिल॑ः स॒र्व मा॑ इ॒दं ।

तु॒च्छे ना॒भ्वपि॑हितं॒ यदा॑सीत् । तम॑सः तन्महि॒ना जा॑यतै॒कं ।

का॒मस्त॑द॒ग्रे स॒मव॑र्त्तता॒धि । मन॑सो रे॒तः प्र॒थमं॑ य॒दासी॑त् ॥ 79

स॒ तो ब॒न्धु॒म॒स॒ति॒ नि॒र॒वि॒न्द॒न् । ह॒दि प्र॒ती॒ष्या॒ क॒व॒यो म॒नी॒षा ।
ति॒र॒श्ची॒नो वि॒त॒तो र॒श्मि॒-रे॒षां ।
अ॒धः स्वि॒दा॒सी(३) दु॒परि॑ स्वि॒दा॒सी(३)त् ।
रे॒तो॒धा आ॒सन् म॒हि॒मान॑ आ॒सन् ।
स्व॒धा अ॒व॒स्तात् प्र॒य॒तिः पर॒स्तात् ॥
को अ॒द्वा वे॒द क इ॒ह प्र वो॑चत् । कु॒त आ॒जा॒ता कु॒त इ॒यं वि॒सृ॑ष्टिः ।
अ॒र्वाग् दे॒वा अ॒स्य वि॒स॒र्ज॒नाय॑ ।
अ॒था को वे॒द य॒त आ॒ब॒भूव॑ ॥ ८०

इ॒यं वि॒सृ॑ष्टिर् य॒त आ॒ब॒भूव॑ । य॒दि वा द॒धे य॒दि वा न॑ ।
यो अ॒स्याद्ध्य॑क्षः प॒रमे॑ व्यो॒मन् । सो अ॒ङ्ग वे॒द य॒दि वा न वे॒द ।
कि॒ञ्च स्वि॒द्-व॒नं क उ॒ स वृ॒क्ष आ॒सीत् ।
य॒तो द्या॒वापृ॑थि॒वी नि॒ष्ट॒त॒क्षुः । म॒नी॒षि॒णो म॒न॒सा पृ॒च्छ॒ते॒दु तत् ।
य॒द॒ध्य॒ति॒ष्ठद् भु॒व॒ना॒नि धा॒र॒यन् । ब्र॒ह्म व॒नं ब्र॒ह्म स वृ॒क्ष आ॒सीत् ।
य॒तो द्या॒वापृ॑थि॒वी नि॒ष्ट॒त॒क्षुः ॥ म॒नी॒षि॒णो म॒न॒सा वि॒ब्र॒वी॒मि वः॑ ।
ब्र॒ह्माद्ध्य॑ति॒ष्ठद् भु॒व॒ना॒नि धा॒र॒यन् । ८१

1.35 भाग्य सूक्तं

TB 2.8.9.7 to TB 2.8.9.9 for Para 82 to 84

प्रा॒तर॒ग्निं प्रा॒तरिन्द्र॑ ह॒वामहे॑ । प्रा॒तर् मि॒त्राव॑रुणा प्रा॒तर॒श्विना॑ ॥
 प्रा॒तर् भ॒गं पू॒षणं॑ ब्र॒ह्मण॑स्पतिं । प्रा॒तस्सोम॑मु॒त रु॒द्रं हु॒वेम ॥
 प्रा॒तर्जितं॑ भ॒गमु॒ग्रं हु॒वेम । व॒यं पु॒त्रमदि॑तेर्यो वि॒ध॒र्ता ।
 आ॒द॒ध्रश्चि॒द्वं म॒न्यमा॑न-स्तु॒रश्चित् । रा॒जा चि॒द्वं भ॒गं भ॒क्षीत्या॑ह ॥ 82

भ॒ग प्र॒णैत॑र् भ॒ग स॒त्यरा॑धः । भ॒गेमां॑ धि॒यमु॒दव॑ द॒द॒न्नः ।
 भ॒ग प्र॒ णो॑ ज॒नय॑ गो॒भिर॒श्वैः । भ॒ग प्र॒ नृ॒भिर् नृ॒वन्त॑ स्स्याम ॥
 उ॒तेदा॑नीं भ॒गव॑न्त॒ स्स्याम॑ । उ॒त प्र॒पि॒त्व उ॒त म॒द्ध्ये अ॒ह्नां ।
 उ॒तोदि॑ता म॒घव॑न्त् सूर्य॑स्य । व॒यं दे॒वाना॑ सु॒मतौ॑ स्याम ॥
 भ॒ग ए॒व भ॒गवा॑ अस्तु दे॒वाः । तेन॑ व॒यं भ॒गव॑न्त॒ स्स्याम॑ । 83

त॒न्त्वा भ॒ग स॒र्व इ॒ज्जो॑हवीमि । स नो॑ भ॒ग पु॒र॒ण॒ता भ॒वे॒ह ॥
 स॒म॒द॒ध्वरा॑योष॒सो न॑मन्त । द॒धि॒क्रा॒वे॒व शु॒चये॑ प॒दाय॑ ।
 अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒विदं॑ भ॒गन्नः॑ । रथ॑मिवा॒श्वा वा॒जिन॑ आ व॒हन्तु॑ ॥
 अ॒श्वाव॑तीर् गो॒मती॑र् न उ॒षा॑सः । वी॒र॒वती॑ स्स॒दमु॑च्छन्तु भ॒द्राः ।

घृ॒तं दु॒हा॒ना वि॒श्व॒तः प्र॒पी॒नाः ।

यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒भि॒ स्सदा॑ नः ॥ 84 (25)

1.36 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

T.B.3.1.1.1 to T.B.3.1.3.3, for para 85 to 112

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमि॑न्द्रि॒यं । इ॒दमा॑सां वि॒चक्ष॑णं ।
ह॒वि॒रासं॑ जु॒होत॑न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्म॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑व॒नानि॑ सर्वा । स कृ॑त्ति॒काभि॑र॒भि स॒म्व॑सानः ।
अ॒ग्नि॒र्नो दे॒व स्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु प॒त्नी । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रद॑ स्स॒वीराः॑ ।
रोहि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना ।
प्र॒जाप॑तिꣳ ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सोमो॑ रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ द॒धातु॑ । 86
यत्ते॑ नक्ष॑त्रं मृ॑गशी॒र्षम॑स्ति । प्रि॒यꣳ रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।
तस्मै॑ ते सोम॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । श॒न्न ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

देवता – रुद्रः

आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मान॑ ए॒ति । श्रे॑ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॑घ्नियानां॑ ॥
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मोत वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒ णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषताꣳ ह॒विर्नः॑ । 87
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अपा॑घशꣳस-न्नु॒दता॑मरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

देवता – अदितिः

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॒रेतां॑ य॒ज्ञं ।
 पुन॑र्नो दे॒वा अभि॑यन्तु स॒र्वे । पुनः॑ पुन॒र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।
 ए॒वा न दे॒व्यदि॑ति-र॒नर्वा॑ । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा॑ ।
 पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्द्धयन्ती । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः ॥ 5 (88)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

देवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ञ्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रमभि॒ संब॑भूव ।
 श्रे॑ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो ऽनु॑ सर्वा॒ अभ॑यन्नो अस्तु ।
 ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑द्ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑तिर् नः परि॒पातु॑ प॒श्चात् ।
 बा॒धेतां॑ द्वेषो॒ अभ॑यं कृ॒णुतां॑ । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषं

देवता – सर्पाः

इ॒दं॑ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जु॒ष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ ये॒षा-म॑नु॒यन्ति॑ चे॒तः॑ । 89
 ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं क्षि॑यन्ति । ते न॒ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमि॒ष्टाः ।
 ये रो॑चने सूर्यस्यापि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॑नु सञ्चरन्ति ।
 ये॒षामा॑श्रेषा अनु॒यन्ति॑ का॒मं॑ । तेभ्य॑ स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धुम॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघा

देवता – पितरः

उ॒प॒हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस स्सु॒कृतं॑ स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमि॒ष्टाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ ये ऽ॒ग्नि॒दग्धाः॑ । ये ऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒ऽश्च वि॒द्म या॑ उ च न प्र॒विद्म॑ ।
 म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

देवता – अर्यमा

ग॒वां प॒तिः फ॑ल्गुनीना-म॒सि त्वं॑ । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चा॒रु ।
 तं त्वा व॒यं स॑नितारं सनीनां । जी॒वा जी॑वन्तमु॒प स॑म्विशेम ।
 ये॒नेमा॑ वि॒श्वा भु॑वनानि सज्जिता ।

यस्य देवा अनुसँय्यन्ति चेतः । 91

अर्यमा राजाऽजर-स्तुविष्मान् । फल्गुनीना-मृषभो रौरवीति ॥ 9

10. नक्षत्रं - उत्तर फल्गुनी

देवता - भगः

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।

अस्मभ्यं क्षत्रमजरं सुवीर्यं । गोम-दश्व-वदुपसन्नुदेह ।

भगो ह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी-राविवेश ।

भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै स्सधमादं मदेम । ॥ 10/ 92

11. नक्षत्रं - हस्तः

देवता - सविता

आयातु देव स्सवितोपयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।

वहन् हस्तं सुभगं विद्वनापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।

हस्तः प्रयच्छत्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् ।

दातार-मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं - चित्रा

देवता - त्वष्टा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभं ससं युवतिं रोचमानां । 93

निवेशयन्न-मृतान् मर्त्यांश्च । रूपाणि पिंशन् भुवनानि विश्वा ।

तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।

तन्नः प्रजां वीरवतीं सनोतु । गोभिर्नो अश्वै स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12

13. नक्षत्रं – स्वाती

देवता – वायुः

वा॒युर् नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ नि॒ष्ट्यां॑ । ति॒ग्मशृ॑ंगो वृष॒भो रो॑रुवाणः ।
समी॑रयन् भुव॒ना मा॑तरिश्वा । अप॒ द्वेषा॑सि नुद॒ता-म॑रातीः । 94
तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अस्तु॒ मह्यं॑ ।
तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ । यथा॒ तरे॑म दु॒रितानि॑ वि॒श्वा ॥ 13

14. नक्षत्रं – विशाखा

देवता – इन्द्राग्नीः

दूर-म॒स्मच्छ॑त्रवो यन्तु॒ भी॒ताः । तदिन्द्रा॑ग्नी कृ॒णुतां॑ तद् वि॒शाखे॑ ।
तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु॒ यज्ञं॑ । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑दभयन्नो अस्तु ।
नक्ष॑त्राणा-मधि॒पत्नी॑ वि॒शाखे॑ । श्रेष्ठा॑विन्द्राग्नी भुव॒नस्य॑ गो॒पौ । 95
विषू॑च श॒शत्रू-न॑पबाधमानौ । अप॒क्षुध-न्नु॑दतामरातिं । ॥ 14

15. पौर्णमासि

पूर्णा॑ प॒श्चादु॑त् पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त् । उन्म॑द्ध्यतः पौ॒र्णमा॑सी जिगाय ।
तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ स॒म्वस॑न्तः । उ॒त्तमे॑ नाक॒ इह॑ मादयन्तां ।
पृ॒थ्वी सु॑वर्चा यु॒वति॑ स्सजोषाः । पौ॒र्णमा॑स्युदगा-च्छो॒भमा॑ना ।
आ॒प्याय॑यन्ती दु॒रितानि॑ वि॒श्वा ।
उरुं॑ दु॒हां यँज॑मानाय॒ यज्ञं॑ ॥ 15/96 (26)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

देवता – मित्रः

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑यन्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्सवीराः ।
 चि॒त्रं नक्ष॑त्र-मुदगात् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वद॑न्ति ।
 तन्मि॒त्र एति॑ प॒थिभिर् दे॒व्या॒नैः । हि॒रण्य॑यैर् वित॑तै-रन्तरि॑क्षे ॥ 16

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

देवता – इन्द्रः

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठाम॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॑त्रतूर्ये॑ ततार । 97
 तस्मिन् वय॑-ममृतं दुहा॑नाः । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय धृ॑ष्णवे । अषा॑ढाय स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।
 इन्द्रा॑य ज्ये॒ष्ठा मधु॑मद् दुहा॑ना । उ॒रुं कृ॑णोतु यज॑मानाय लो॒कं ॥ 17

18.नक्षत्रं – मूलं

देवता – प्रजापतिः

मूलं॑ प्र॒जां वी॑रवतीं वि॒देय॑ । प॒राच्ये॑तु निर्ऋ॒तिः प॒राचा॑ ।
 गो॒भिर् नक्ष॑त्रं प॒शुभि॑ स्सम॒क्तं । अ॒हर् भू॑याद् यज॑मानाय म॒ह्यं ॥ 98
 अ॒हर्नो॑ अद्य सु॒विते॑ दधातु । मूलं॑ नक्ष॒त्रमि॑ति यद् वद॑न्ति ।
 प॒राचीं वा॑चा निर्ऋ॒तिं नु॑दामि । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वम॑स्तु म॒ह्यं ॥ 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

देवता – आपः

या दि॒व्या आपः॑ पय॒सा सं॒ब॒भूवुः॑ । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।
या॒साम॒षाढा॑ अ॒नु॒यन्ति॑ का॒मं ॥ ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।
याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या स्स॒मु॒द्रियाः॑ ॥
याश्च॑ वै॒शन्ती॑रुत प्रा॒सची॑र्याः । 99
या॒साम॒षाढा॑ म॒धु भ॒क्षय॑न्ति । ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 19

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा

देवता – विश्वेदेवाः

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॒षाढा॑ अ॒भि स॒म्य॑न्तु य॒ज्ञं ।
तन्न॑क्ष॒त्रं प्र॒थतां॑ प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् य॒जमा॑नाय क॒ल्पतां॑ ।
शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वत॑य स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तीः ॥
अ॒षाढाः॑ का॒म मु॒पया॑न्तु य॒ज्ञं ॥ 20/100

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

देवता – ब्रह्मा

यस्मिन् ब्र॒ह्मा ऽभ्य॑जय॒त् सर्व॑मेतत् । अमु॒ञ्च लो॒कमि॒दमू॒च सर्वं॑ ॥
तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॒धात्व॑हणीय॒मानं॑ ।

उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्म॒णा स॒ज्जि॒ते॒मौ । तन्नो नक्षत्र-म॒भिजिद् वि॒चष्टां ।
तस्मिन् व॒यं पृ॒त॒ना स्सं॒जये॒म । तन्नो दे॒वासो अ॒नु॒जा॒नन्तु का॒मं ॥ 21

22. नक्षत्रं - श्रवणं

देवता - विष्णुः

शृ॒ण्वन्ति श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां ।
पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि वाचं ॥ 101
म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णु॒पत्नी॑-म॒जूर्या॑ । प्र॒ती॒ची-मे॒ना ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।
त्रे॒धा वि॒ष्णु-रु॒रुगा॑यो वि॒च॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।
तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव॒ इच्छ॑माना ।
पु॒ण्यं॑ इ॒लोकं॑ य॒जमा॑नाय कृ॒ण्वती॑ ॥ 22

23. नक्षत्रं - श्रविष्ठा

देवता - वसवः

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑स॒व स्सो॒म्यासः॑ ।
च॒त॒स्रो दे॒वीर॑जराः श्र॒विष्ठाः॑ ।
ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॒सः प॑रस्तात् ।
स॒म्व॑त्सरी॒ण-म॒मृतं॑ स्व॒स्ति ॥ 102
य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । द॒क्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।
पु॒ण्य॒न्नक्ष॑त्र-म॒भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घशं॑ सा॒गन् ॥ 23

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

देवता – वरुणः

क्षत्रस्य राजा वरुणो ऽधिराजः । नक्षत्राणां शतभिषग् वसिष्ठः ।
 तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतं सहस्रा भेषजानि धत्तः ।
 यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्यन्तु देवाः । 103
 तन्नो नक्षत्रं शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

देवता – अजयेकपादः

अज एकपाद-दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः ।
 तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।
 विभ्राजमान स्समिधान उग्रः । आन्तरिक्ष-मरुहदगन् द्यां ।
 तं सूर्यं देव-मज-मेकपादं ।
 प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

देवता – अहिर्बुद्धिधनयः

अहिर्बुद्धिधनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।
 तं ब्राह्मणा स्सोमपा स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ।
 चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।
 ते बुद्धिनियं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥ 26

27.नक्षत्रं – रेवती

देवता – पूषा

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॑ पन्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॑बस्त्यौ । 105
 इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।
 क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वाँ अ॒न्वे॑तु पू॒षा ।
 अ॒न्नँ र॑क्षन्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाजँ॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनी

देवता – अश्विनी देवौ

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जोपयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॑यमे॒भिरश्वैः॑ ।
 स्व॒न्नक्ष॑त्रँ ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजु॒षा स॑म॒क्तौ । 106
 यौ दे॒वानां॑ भिष॒जौ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॑मृतस्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं जुजुषा॒णोप॑यातां । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणी

देवता – यमः

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑गवान् वि॒चष्टां॑ ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ पन्थाम॒भयं॑ कृ॒णोतु॑ ।
 यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मि॑न्नेन-म॒भ्यषि॑ञ्चन्त दे॒वाः ।
 तद॑स्य चि॒त्रँ ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥ 29

30.अमावासि

निवेशनी यत्ते देवा अदधुः ।

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।
सहस्रपोषः सुभगा रराणा सा न आ गन् वर्चसा सम्विदाना ।
यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।
सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥
30/107 (27)
This Expansion is appearing in TS 3.5.1.1

31.चन्द्रमा

नवो नवो भवति जायमानो यमादित्या अशु-माप्याययन्ति ।

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

नवो॑नवो॑ भवति॑ जा॒यमा॒नोऽ॒ह्नां॑ के॒तु-रुष॑सा॒मेत्य॑ग्रे ।

भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि द॒धात्या॒यन् प्र॒चन्द्र॑मा॒स्तिर॑ति दी॒र्घमा॒युः ।

यमा॑दि॒त्या अ॒शु-मा॑प्या॒यय॑न्ति यम॑क्षित-म॒क्षित॑यः पिब॑न्ति ।

तेन॑ नो रा॒जा वरु॑णो बृह॑स्पति॒रा प्या॑ययन्तु भुव॑नस्य गो॒पाः ।

This Expansion is appearing in TS 2.4.14.1

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि तात॑नाते ।

वि॒भू प्र॒भू अनु॑भू वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो नक्ष॑त्रे हव॑मागमेतं ।

वयं॑ दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ स॒म्वि॑दानाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं द॒धानाः॑ । 108

अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-मति॑मु॒क्त्या ग॑मेम ॥

33. उषा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।

अपो॑ म॒ही वृ॑णुते चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योति॒ष्कृ॑णोति सू॒नरी॑ ।

उदु॒स्त्रिया॑ स्सच॑ते सूर्यः॑ । सचा॑ उ॒द्यन्न॑क्षत्र-म॒र्चि॒मत् ।

तवे॒दुषो॑ व्यु॒षि सूर्य॑स्य च । सं भ॒क्तेन॑ गमेमहि ॥ 109

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र-मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
 उप यज्ञमिहागमत् । प्र नक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुः हवामहे ।
 स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥

35. सूर्यः

उदु त्यं चित्रं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः ।

दृशे विश्वाय सूर्यं ।

चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः । 110

आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा

जगत स्तस्थुषश्च ॥

This Expansion is appearing in T.S.1.4.43.1

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्यतु महीमू षु मातरं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
See notes above.

अदितिर्न उरुष्य-त्वदितिः शर्म यच्छतु ।

अदितिः पात्व॑ हसः ॥

महीमू षु मातरं सुव्रताना-मृतस्य पत्नी मवसे हुवेम ।

तुविक्षत्रा-मजरन्ती-मुरूची॑ सुशर्माण-मदिति॑ सुप्रणीतिं ।

This Expansion is appearing in T.S.1.5.11.5

37. विष्णुः

इदं विष्णु प्र तद्विष्णुः ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above. See notes above

इदं विष्णुर् वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं ।

समूढमस्य पा॑ सुरे ॥

प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥

111

This Expansion is appearing in TS 1.2.13.1

This Expansion is appearing in TB 2.4.3.4

38. अग्निः

अग्नि॑र् मूर्द्धा॑ भुवः॑ ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. See notes above

अग्नि॑र् मूर्द्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।

अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि जि॒न्वति ॥

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒यु॒द्धिः सच॑से

शि॒वाभिः॑ ।

दि॒वि मूर्द्धा॑नं दधि॑षे सुव॒र्षां जि॒ह्वा॒मग्ने॑

च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥

This Expansion is appearing in T.S.4.4.4.1

39. अनुमती

अनु॑ नो॑-ऽद्यानु॑मति॑-रन्विदनु॑मते॑ त्वं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
See notes above.

अनु॑ नो॑ऽद्यानु॑मति॑र्यज्ञं॑ दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।
अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑ह॒नो भ॑वतां॑ दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अन्वि॑दनु॑मते॑ त्वं म॒न्यासै॑ शं च॑ नः कृ॒धि ।
क्र॒त्वे द॑क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॑ ण॒ आयू॑षि॒ तारि॑षः ।

This Expansion is appearing in TS 3.3.11.3

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्य॑वाह॒ः स्वि॑ष्टं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

हव्य॑वाह॒मभि॑-मा॒तिषा॑हं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
ज्यो॑तिष्मन्तं॑ दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृत॑-मा॒हुवे॑म ।

स्वि॑ष्ट॒मग्ने॑ अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॑त॒ना अ॒भिष्य॑ ।
उ॒रुन्नः॑ प॒न्थां प्र॑दि॒शन् वि॑भा॒हि ।

ज्यो॑तिष्म॒द्धेह्य॑ ज॒रन्न॑ आ॒युः ॥ 112/28

This Expansion is appearing in TB 2.4.1.4

1.37 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

T.B.3.1.4.1 to T.B.3.1.5.15 for full item No.1.37

1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॑त्ति॒काभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥
अ॒ंबायै॑ स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥
नि॒तल्यै॑ स्वा॒हा ऽभ्र॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥
मे॒घय॑न्त्यै स्वा॒हा व॒र्ष॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥
चु॒पु॒णीका॑यै स्वा॒हा ॥

2. रोहिणी

प्र॒जाप॑तये स्वा॒हा रो॒हि॒ण्यै॑ स्वा॒हा ॥
रो॒च॒मा॒नायै॑ स्वा॒हा प्र॒जा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

3. मृगशीर्षः

सो॒माय॑ स्वा॒हा मृ॒गशी॑र्षाय स्वा॒हा ॥
इ॒न्व॒का॒भ्य॑ स्स्वा॒हौष॑धीभ्य स्स्वा॒हा ॥
रा॒ज्याय॑ स्वा॒हा-ऽभि॑जित्यै स्वा॒हा ॥ 113

4. आर्द्रा

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽर्द्रा॑यै स्वा॒हा ॥
पि॒न्व॒मा॒नायै॑ स्वा॒हा प॒शु॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

5. पुनर्वसु

अ॒दि॒त्यै॑ स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्यां ।
स्वा॒हा ऽऽभू॑त्यै स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

6. पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

7. आश्रेषा

स॒र्पे॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽऽश्रे॑षाभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
द॒न्द॒शू॒के॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

8. मघा

पि॒तृ॒भ्य॑ स्स्वा॒हा म॒घा॒भ्यः॑ ।
स्वा॒हा ऽन॒घा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽग॒दा॒भ्यः॑ ।
स्वा॒हा ऽरु॒न्ध॒ती॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 114

9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म॒णे॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॒ ।

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॒ ॥

10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गा॒य॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॒ ।

श्रै॒ष्ठ्या॒य॒ स्वा॒हा॒ ॥

11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा॒ ह॒स्ता॒य॒ ।

स्वा॒हा॒ द॒द॒ते॒ स्वा॒हा॒ पृ॒ण॒ते॒ ।

स्वा॒हा॒ प्र॒य॒च्छ॒ते॒ स्वा॒हा॒ प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॒ स्वा॒हा॒ ॥

12. चित्रा

त्व॒ष्ट्रे॒ स्वा॒हा॒ चि॒त्रा॒यै॒ स्वा॒हा॒ ।

चै॒त्रा॒य॒ स्वा॒हा॒ प्र॒जा॒यै॒ स्वा॒हा॒ ॥

13. स्वाति

वा॒य॒वे॒ स्वा॒हा॒ नि॒ष्ट्या॒यै॒ स्वा॒हा॒ ।

का॒म॒चा॒रा॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वा॒हा॒ ॥

14. विशाखा

इन्द्रा॑ग्नि॒भ्या॒ स्वाहा॑ विशा॒खाभ्या॒ स्वाहा॑ ॥
श्रैष्ठ्या॑य॒ स्वाहा॑ ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

15. पौर्णमासि

पौर्ण॑मा॒स्यै स्वाहा॑ कामा॒य स्वाहा॑ ऽगत्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

मित्रा॑य॒ स्वाहा॑-ऽनू॒राधेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥
मित्र॑धेया॒य स्वाहा॑ ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

17. ज्येष्ठा

इन्द्रा॑य॒ स्वाहा॑ ज्येष्ठा॒यै स्वाहा॑ ॥
ज्यैष्ठ्या॑य॒ स्वाहा॑-ऽभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

18. मूलं

प्रजा॑पतये॒ स्वाहा॑ मूला॒य स्वाहा॑ । प्रजा॒यै स्वाहा॑ ॥

19. पूर्वाषाढा

अद्भ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढा॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥
समु॒द्राय॒ स्वाहा॑ कामा॒य स्वाहा॑ ।
अभिजि॒त्यै स्वाहा॑ ॥

20. उत्तराषाढा

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषाढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॑ जि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 116

21. अभिजित्

ब्र॒ह्म॒णे॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॒ते॑ स्वाहा॑ ।
ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभिजि॒त्यै॑ स्वाहा॑ ॥

22. श्रवणं

वि॒ष्णवे॑ स्वाहा॑ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑ ।
इ॒लो॒काय॑ स्वाहा॑ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॑ ॥

23. श्रविष्ठा

व॒सुभ्य॑ स्स्वाहा॑ श्रवि॒ष्ठाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
अ॒ग्राय॑ स्वाहा॑ प॒रीत्यै॑ स्वाहा॑ ॥

24. शतभिषक्

व॒रु॒णाय॑ स्वाहा॑ श॒तभि॑षजे॒ स्वाहा॑ ।
भे॒षजे॑भ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अजायै॑कपदे॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदे॑भ्य स्स्वाहा॑ । 117

तेज॑से स्वाहा॑ ब्रह्म॑वर्चसाय॑ स्वाहा॑ ॥

26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अह॑ये बु॒द्धि॑न्याय॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदे॑भ्य स्स्वाहा॑ ।

प्रति॑ष्ठायै॑ स्वाहा॑ ॥

27. रेवति

पू॒ष्णे स्वाहा॑ रेवत्यै॑ स्वाहा॑ ।

प॒शु॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥

28. अश्विनी

अ॒श्वि॒भ्या॑ स्वाहा॑ ऽश्व॒यु॒ग्भ्या॑ स्वाहा॑ ।

श्रो॒त्राय॑ स्वाहा॑ श्रु॒त्यै स्वाहा॑ ॥

29. अपभरणि

य॒माय॑ स्वाहा॑ ऽप॒भर॑णीभ्य स्स्वाहा॑ ।

रा॒ज्याय॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

30. अमावासि

अ॒मा॒वा॒स्यायै॑ स्वाहा॑ का॒माय॑ स्वाहा॑ ऽग॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 118 (30)

31. चन्द्रमा

च॒न्द्र॒म॒से॒ स्वा॒हा॑ प्र॒ती॒दृ॒श्या॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।
अ॒हो॒रा॒त्रे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑-ऽर्द्ध॒मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ।
मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हर्तु॑भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ । सं॒वँ॒त्स॒रा॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

32. अहो रात्री

अ॒हे॒ स्वा॒हा॑ रा॒त्रि॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।
अ॒ति॒मु॒क्त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

33. उषा

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा॑ व्यु॒ष्ट्यै॒ स्वा॒हा॑ ।
व्यु॒षु॒ष्यै॒ स्वा॒हा॑ व्यु॒च्छ॒न्त्यै॒ स्वा॒हा॑ ।
व्यु॒ष्टायै॒ स्वा॒हा॑ ॥

34. नक्षत्रः

न॒क्ष॒त्रा॒य॒ स्वा॒हो॒दे॒ष्य॒ते॒ स्वा॒हा॑ । 119
उ॒द्य॒ते॒ स्वा॒हो॒दि॒ता॒य॒ स्वा॒हा॑ । ह॒र॒से॒ स्वा॒हा॑ भ॒र॒से॒ स्वा॒हा॑ ।
भ्रा॒ज॒से॒ स्वा॒हा॑ ते॒ज॒से॒ स्वा॒हा॑ ।
त॒प॒से॒ स्वा॒हा॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सा॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

35. सूर्यः

सूर्या॑य स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा ॥

प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥

36. अदितिः

अदि॑त्यै स्वा॒हा प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥

37. विष्णुः

विष्ण॑वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॒ स्वा॒हा ॥ प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥ 120

दधिक्राव्णो अकारिषं

TS 7.4.19.4 for para 121

दधि॑क्राव्॒णो अ॒कारि॑षं । जि॒ष्णो॒रश्व॑स्य॒ वाजि॑नः ।

सु॒रभि॑ नो॒ मुखा॑ क॒रत् प्र॒ ण आ॒यू॒षि ता॑रिषत् ।

आपो॑ हि॒ ष्ठा म॑यो॒भुव॒स्ता न ऊ॒र्जे द॑धातन । म॒हे र॑णाय॒ चक्ष॑से ।

यो व॑ शि॒शव॑तमो॒ रस॒स्तस्य॑ भाजयतेह॒ नः ।

उ॒शती॑रिव॒ मातरः॑ । तस्मा॑ अ॒रङ्ग॑माम॒ वो यस्य॑ क्षया॒य जि॑न्वथ ।

आपो॑ ज॒नय॑था च॒ नः ॥ 121 (32)

1.38 वरुण सूक्तं

(TS 1.5.11.3)

उदु॒त्त॒मं॑ वरु॒ण पा॒श-म॒स्मद॒वा॒ध॒मं॑ वि॒म॒द्ध्य॒म॒७ श्र॒थाय॑ ।

अ॒था व॒य॒मा॒दि॒त्य व्र॒ते त॒वा॒ना॒ग॒सो अ॒दि॒त॒ये स्या॒म ॥

(TS 1.2.8.1)

अ॒स्त॒भ॒ना॒द्या-मृ॒ष॒भो अ॒न्त॒रि॒क्ष-म॒मि॒मी॒त व॒रि॒मा॒णं पृ॒थि॒व्या
आ॒ऽसी॒द॒द्वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि स॒म्रा॒ड् वि॒श्वे॒त्ता॒नि वरु॒णस्य॑ व्र॒ता॒नि ॥

(TS 3.4.11.6)

य॒त्किञ्चे॒दँ वरु॒ण दै॒व्ये ज॒नेऽभि॒द्रो॒हं म॒नु॒ष्या-श्च॒रा॒म॒सि ।
अ॒चि॒त्ती॒ य॒त्त॒व ध॒र्मा यु॒यो॒पि॒म मा न॒ स्त॒स्मा॒दे॒न॒सो दे॒व री॒रि॒षः ॥

(TS 3.4.11.6)

कि॒त॒वा॒सो य॒द्-रि॒रि॒पु॒र्न दी॒वि य॒द्-वा घा स॒त्य-मु॒त॒य॒न्न वि॒द्म ।
स॒र्वा ता वि॒ष्य शि॒थि॒रे॒व दे॒वा॒था ते स्या॒म वरु॒ण प्रि॒या॒सः ॥

(TS 1.5.11.3)

अ॒व॒ते॒हे॒डो वरु॒ण न॒मो॒भि॒र॒व य॒ज्ञे॒भि-री॒म॒हे ह॒वि॒र्भिः ।
क्ष॒य॒न्न-स्म॒भ्य-म॒सु॒र प्र॒चे॒तो रा॒ज॒न्ने॒ना॒ऽसि शि॒श्र॒थः कृ॒ता॒नि ॥

(T.S. 2.1.11.6)

त॒त्वा या॒मि ब्र॒ह्म॒णा व॒न्द॒मा॒न स्त॒दा॒शा॒स्ते य॒ज॒मा॒नो ह॒वि॒र्भिः ।
अ॒हे॒ड॒मा॒नो वरु॒णे॒ह बो॒द्ध्यु॒रु॒श॒ऽस मा न॒ आ॒युः प्र॒ मो॒षीः ॥ 122 (33)

1.39 पवमान सूक्तं

TS 5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासुजातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
 अग्निं या गर्भदधिरे विरूपास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
 मधुश्चुतश्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिशवया तनुवोपस्पृशत त्वचं मे ।
 सर्वा अग्नीं रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34)

TB 1.4.8.1 (for item No. 124 to 129)

पवमानस्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ।
 पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मनवो धिया । पुनन्तु विश्व आयवः ।
 जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा ।
 शुक्रेण देव दीद्यत् ।
 अग्ने क्रत्वा क्रतूँरनु ॥ 124

य॒त्ते॒ प॒वि॒त्र-म॒र्चि॒षि । अ॒ग्ने॒ वि॒त॒त-म॒न्त्र॒रा । ब्र॒ह्म॒ ते॒न पु॒नी॒महे॑ ।
 उ॒भा॒भ्यां॑ दे॒व स॒वि॒तः । प॒वि॒त्रे॒ण स॒वे॒न च॑ । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ ।
 वै॒श्व॒दे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्या॒गात् । य॒स्यै॒ ब॒ह्वी-स्त॒नु॒वो वी॒त॒पृ॒ष्ठाः ।
 त॒या म॒द॒न्त॒ स्स॒ध॒माद्यै॑षु । व॒य॒ꣳ स्या॒म प॒त॒यो॒र॒यी॒णां ॥ 125

वै॒श्व॒ान॒रो र॒श्मि॒भि॒र्मा पु॒ना॒तु । वा॒तः प्रा॒णे॒नै॒ षि॒रो म॒यो॒भूः ।
 द्या॒वापृ॒थि॒वी प॒य॒सा प॒यो॒भिः । ऋ॒ता॒व॒री य॒ज्ञि॒ये मा पु॒नी॒तां ।
 बृ॒ह॒द्भि॒ स्स॒वि॒त॒स्तृ॒भिः । व॒र्षि॒ष्ठैर् दे॒व म॒न्म॒भिः ।
 अ॒ग्ने॒ दक्षैः॑ पु॒ना॒हि॒मा ।
 ये॒न दे॒वा अ॒पु॒न॒त । ये॒ ना॒पो दि॒व्य॒ङ्क॒शः । ते॒न दि॒व्ये॒न ब्र॒ह्म॒णा ॥ 126

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ । यः पा॒व॒मा॒नी-र॒द्ध॒येति॑ ।
 ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तꣳ र॒सं । स॒र्वꣳ स पू॒त॒म॒श्जा॒ति ।
 स्व॒दि॒तं मा॒त॒रि॒श्व॒ना । पा॒व॒मा॒नी॒र्यो अ॒द्ध॒येति॑ ।
 ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तꣳ र॒सं । त॒स्मै॒ सर॒स्व॒ती दु॒हे ।
 क्षी॒रꣳ सर्पि॒र्म॒धू॒द॒कं । पा॒व॒मा॒नी॒ स्स्व॒स्त्य॒य॒नीः ॥ 127

सु॒दु॒घा॒हि॒ प॒य॒स्व॒तीः । ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तो र॒सः ।
 ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ हितं । पा॒व॒मा॒नीर् दि॒शन्तु॑ नः ।
 इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुं । का॒मा॒न्थ् स॒मर्द्ध॑यन्तु नः ।
 दे॒वीर्दे॒वैः स॒मा भृ॑ताः । पा॒व॒मा॒नी स्स्व॑स्त्ययनीः ।
 सु॒दु॒घा॒हि घृ॒तश्चु॑तः । ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तो र॒सः ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ हितं । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ । आ॒त्मानं॑ पु॒नते॑ सदा ॥
 तेन॑ स॒हस्र॑धा॒रेण॑ । पा॒व॒मा॒न्यः पु॒नन्तु॑ मा । प्रा॒जाप॑त्यं प॒वि॒त्रं ॥
 श॒तो॒द्याम॑ हिर॒ण्म॒यं । तेन॑ ब्र॒ह्म॒वि॒दो व॒यं ।
 पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । इन्द्र॑ स्सु॒नीती॑ स॒ह मा पु॑नातु ।
 सोम॑ स्स्व॒स्त्या व॑रुण स्स॒मीच्या॑ । य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑मा ।
 जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या पु॒नातु॑ । ओं भूर्भु॑वस्सु॒वः ॥ 129

TB 3.5.11.1

तच्छँ॑यो-रा॒वृणी॑महे । गा॒तुं यँ॑जाय । गा॒तु यँ॑जप॑तये ।
दै॒वीस्व॑स्तिर॑स्तुनः । स्व॑स्तिर् मा॒नुषे॑भ्यः ।
ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भे॒षजं॑ । श॒न्नो अ॑स्तु द्वि॒पदे॑ ।
शं च॑तु॒ष्पदे॑ ॥ 130 (36)

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

(उदकशान्ति समाप्तं)

1.40 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होत॒न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्म॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्ति॒का भि॒रभि-स॑म्॒वसानः॑ ।
अ॒ग्नि॒र्नो दे॒व स्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॑त्ति॒काभ्य॑ स्वा॒हा ॥

अ॒ंबा॒यै स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥

नि॒त॒न्यै स्वा॒हा ऽभ्र॑य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घ॒य॒न्त्यै स्वा॒हा व॒र॒ष॒य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॑ स्वा॒हा ॥ 1

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॑हि॒णी वे॑तु॒ पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒वेम॑ शर॒द स्स॑वीराः ।
रो॒हि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना॑ ।
प्र॒जा॒प॒ति॒ ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।
रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्य स्वाहा ॥ 2

(रोहिणी नक्षत्र देवातायै प्रजापतये नमः)

3. नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥
सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा ।
इन्वकाभ्य स्स्वाहौषधीभ्य स्स्वाहा ।
राज्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 3

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आर्द्रया रुद्रः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानां पतिरघ्नियानां ।
नक्षत्रमस्य हविषा विधेम । मा नः प्रजां रीरिषन् मोत वीरान् ।
हेती रुद्रस्य परि णो वृणक्तु । आर्द्रा नक्षत्रं जुषतां हविर्नः ।

प्र॒मुञ्च॑मानौ॒ दुरि॒तानि॒ विश्वा॑ ।

अपा॒घश॑स्-नु॒दता॑मरातिं ॥

रु॒द्राय॑ स्वाहाऽऽर्द्रा॒यै स्वाहा॑ ॥

पि॒न्वमा॑नायै॒ स्वाहा॑ प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा ॥ 4

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)

5.नक्षत्रं – पुनर्वसु

पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां य॒ज्ञं ।

पुन॑र्नो दे॒वा अभि॑यन्तु॒ सर्वे॑ । पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ।

ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिरन॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री जग॑तः प्रति॒ष्ठा ।

पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ वर्द्धय॑न्ती । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः ॥

अ॒दित्यै॑ स्वाहा पुन॑र्वसुभ्यां ।

स्वाहा ऽऽभू॒त्यै स्वाहा॑ प्रजा॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 5

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)

6.नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒हस्प॑तिः प्रथ॒मञ्जा॑यमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॑ब॒भूव॑ ।

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो ऽनु॑ सर्वा॒ अभि॑यन्नो अस्तु ।

ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑द्ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑तिर् नः परि॑पातु प॒श्चात् ।

बा॒धेतां॑ द्वेषो॑ अ॒भयं॑ कृ॒णुतां॑ ।

सु॒वीर्य॑स्य॒ पत॑यस्स्याम ॥

बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा ॥

ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा ॥ 6 (पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं – आश्रेषं

इ॒दं स॑र्पे॒भ्यो ह॑वि॒रस्तु॑ जु॒ष्टं । आ॒श्रेषा॑ ये॒षा म॑नु॒यन्ति॑ चे॒तः ।

ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं क्षि॑यन्ति । ते न॒ स्सर्पा॑सो ह॒वमा॑गमि॒ष्टाः ।

ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॑नु सञ्च॑रन्ति ।

येषा॑मा॒श्रेषा॑ अ॒नु॒यन्ति॑ का॒मं । तेभ्य॑ स्स॒र्पे॒भ्यो म॑धुमज्जुहोमि ॥

स॒र्पे॒भ्य स्स्वाहा॑ ऽऽश्रेषा॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ।

द॒न्द॒शू॒के॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥ 7

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8.नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस स्सु॒कृतं॑ स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमि॒ष्ठाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुष॒न्तां ।
 ये अ॒ग्निद॑ग्धा येऽन॒ग्निद॑ग्धाः । ये ऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒ञ्च वि॒द्म या॒ञ् उ च॑ न प्र॒विद्म । म॒घासु॑ य॒ज्ञञ् सु॒कृतं॑ जुष॒न्तां ॥
 पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा म॒घाभ्यः॑ ।
 स्वाहा ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा ऽग॒दाभ्यः॑ ।
 स्वाहा ऽरु॒न्धती॑भ्य स्स्वाहा ॥ 8

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9.नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ पतिः फल्गु॒नीना॑-मसि त्वं । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।
 तं त्वा॑ वयञ् स॒नितार॑ञ् स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॑वन्तमु॒प स॒म्वि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑स॒य्यन्ति॑ चे॒तः ।
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॒र-स्तु॑वि॒ष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॒भो रौ॑रवीति ॥
 अ॒र्य॒म्णे स्वाहा॑ फल्गु॒नीभ्या॑ञ् स्वाहा-॥ ।
 प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा ॥ 9

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)

10.नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गुनी॑-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।
 अ॒स्मभ्यं॑ क्ष॒त्रम॒जर॑ सु॒वीर्यं॑ । गोम॑-द॒श्व-व॒दुप॑स॒न्नुदे॑ह ।
 भ॒गो ह॑ दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॑ता । भ॒गो दे॒वीः फ॒ल्गुनी॑-रा॒विवे॑श ।
 भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒सवं॑ ग॒मेम॑ । यत्र॑ दे॒वै स्स॒धमा॑दं म॒देम॑ ॥

भ॒गाय॑ स्वा॒हा फ॒ल्गुनी॑भ्या॒ स्वाहा॑ ।

श्रै॒ष्ठया॑य स्वा॒हा ॥ 10(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)

11.नक्षत्रं – हस्तः

आ॒यातु॑ दे॒व स्स॒वितो॑ प॒यातु॑ । हि॒रण्य॑येन सु॒वृता॑ रथे॒न ।
 व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पुरिं पु॒ण्यम॑च्छ ।
 ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑त्वमृ॒तं व॑सी॒यः । दक्षि॑णेन प्र॒तिगृ॑ष्णीम॒ एनत् ।
 दा॒तार-म॒द्य स॒विता॑ वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥

स॒वित्रे॑ स्वा॒हा ह॒स्ताय॑ । स्वा॒हा द॒दते॑ स्वा॒हा पृ॒णते॑ ।

स्वा॒हा प्र॒यच्छ॑ते स्वा॒हा प्र॒तिगृ॑ष्णते स्वा॒हा ॥

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः) 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभ॑ स॒सं यु॒वति॑ रोच॑मानां ।
निवेश॑यन्न-मृ॒तान् म॒र्त्याश्च॑ । रूपा॑णि पि॒शन् भुव॑नानि विश्वा ॥
तन्न॑स्त्वष्टा तदु चित्रा विच॑ष्टां । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॑दा अस्तु॒ मह्यं॑ ॥
तन्नः॑ प्र॒जां वी॑रवती॒ सनो॑तु । गोभि॑र्नो अश्वै॒ स्सम॑नक्तु य॒ज्ञं ॥
त्वष्ट्रे॑ स्वाहा चित्रायै॑ स्वाहा ॥
चैत्राय॑ स्वाहा प्रजायै॑ स्वाहा ॥ 12

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13. नक्षत्रं – स्वाती

वायुर् नक्षत्र-मभ्येति निष्च्यां ॥ तिग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रोरु॑वाणः ।
समी॑रयन् भुव॒ना मा॒तरि॑श्वा । अप॒ द्वेषा॑सि नुद॒ता-म॑रातीः ।
तन्नो॑ वाय॒स्तदु॒ निष्च्या॑ श्रृणोतु । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॑दा अस्तु॒ मह्यं॑ ॥
तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ ॥ यथा॑ तरे॒म दुरि॑तानि विश्वा ॥
वायवे॑ स्वाहा निष्च्यायै॑ स्वाहा ॥
काम॑चाराय॒ स्वाहा ऽभिजि॑त्यै स्वाहा ॥ 13

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14. नक्षत्रं – विशाखा

दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।
 तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्तादभयन्नो अस्तु ।
 नक्षत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठाविन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ ।
 विषूच रश्ना-नपबाधमानौ । अपक्षुध-न्नुदतामरातिं ॥

इन्द्राग्निभ्या७ स्वाहा विशाखाभ्या७ स्वाहा ॥

श्रैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 14

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
 तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।
 पृथ्वी सुवर्चा युवति स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।
 आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा । उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥

पौर्णमास्यै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥ 15

(पौर्णमास्यै नमः)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

ऋद्॒ध्यास्म॑ ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धेय॑न्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तः । श॒तं जी॒वेम॑ श॒रद् स्स॒वीराः॑ ।
 चि॒त्रं नक्ष॑त्र-मुदगात् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वदन्ति ।
 तन्मि॒त्र एति॑ प॒थिभि॑र् दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यैर् वित॒तै-रन्त॑रिक्षे ॥

मि॒त्राय॑ स्वाहा-ऽनू॒रा॒धेभ्य॑ स्स्वाहा ।

मि॒त्र॒धेया॑य स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 16

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्येष्ठामनु नक्षत्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॒त्रतू॑र्ये ततार ।
 तस्मिन् वय-ममृतं दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।
 पु॒रन्द॑राय वृषभाय धृ॒ष्णवे॑ । अ॒षाढा॑य स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।
 इन्द्राय॑ ज्येष्ठा मधुमद् दु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु यज॒मानाय॑ लो॒कं ॥

इन्द्राय॑ स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा ।

ज्यैष्ठ्या॑य स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः) 17

18.नक्षत्रं – मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा ।
 गोभिर् नक्षत्रं पशुभि स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं ।
 अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
 पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥
 प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहा ॥

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः) 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
 यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः शस्योना भवन्तु ।
 याश्च कूप्या याश्च नाद्या स्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।
 यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शस्योना भवन्तु ॥
 अद्भ्य स्स्वाहा षाढाभ्य स्स्वाहा ।
 समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा ।
 अभिजित्यै स्वाहा ॥ 19

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॑ विश्वे॑ उप॑शृण्वन्तु॑ दे॒वाः । तद॑षाढा॑ अ॒भि सम्॑यन्तु॑ य॒ज्ञं ।
तन्नक्ष॑त्रं प्रथ॑तां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् यज॑मानाय कल्प॑तां ।
शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑ स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
विश्वा॑न् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॑न्तीः ।

अ॒षाढाः का॒म मु॑पयान्तु॑ य॒ज्ञं ॥

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॑ जि॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 20

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

यस्मिन्॑ ब्र॒ह्मा ऽभ्य॑जय॒थ् सर्व॑मेतत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒कमि॑दमू॒ च सर्वं॑ ।
तन्नो॑ नक्ष॑त्र-म॒भिजि॑द् वि॒जित्य॑ । श्रि॒यं द॑धात्व॒हणी॑यमा॒नं ।

उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ स॒ज्जिते॑मौ । तन्नो॑ नक्ष॑त्र-म॒भिजि॑द् वि॒चष्टां॑ ।
तस्मिन्॑ व॒यं पृ॑तना॒ स्संज॑येम । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अ॒नुजा॑नन्तु॒ कामं॑ ॥

ब्र॒ह्मणे॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जिते॑ स्वाहा॑ । ब्र॒ह्मलो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑
स्वाहा॑ ॥ 21

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)

22.नक्षत्रं – श्रवणं

शृ॒ण्वन्ति॑ श्रो॒णा-म॑मृतस्य गो॒पां । पु॒ण्याम॑स्या उप॒शृ॒णोमि॑ वाचं॑ ॥
 म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णुप॑त्नी-म॒जूर्या॑ । प्र॒तीची॑मेना॒ ह॒विषा॑ यजामः ।
 त्रेधा॑ वि॒ष्णु-रु॒रुगा॑यो विच॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॑न्तरि॒क्षं ।
 तच्छ्रो॑णैति श्रव इच्छ॑माना ।

पु॒ण्यं॑ इ॒लोकं॑ यज॑मानाय कृ॒ण्वती॑ ॥

वि॒ष्णावे॑ स्वाहा॑ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॑ । इ॒लोका॑य स्वाहा॑ श्रु॒ताय॑
 स्वाहा॑ ॥ 22 (श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णावे नमः)

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अष्टौ॑ दे॒वा वस॑व स्सो॒म्यासः॑ । चत॑स्रो दे॒वीर॑जराः श्रवि॒ष्ठाः ।
 ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॒सः पर॑स्तात् । स॒म्व॒त्सरी॑ण-म॒मृतं॑ स्व॒स्ति ।
 य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु वस॒वः पु॑रस्तात् । दक्षि॑णतो-ऽभिय॑न्तु श्रवि॒ष्ठाः ।

पु॒ण्य॒न्नक्ष॑त्रम॒भि स॑म्वि॒शाम॑ । मा नो॑ अ॒राति॑-रघ॒शं॑ सा॒गन् ॥
 वसु॑भ्य॒ स्वाहा॑ श्रवि॒ष्ठाभ्य॑ स्वाहा॑ । अ॒ग्राय॑ स्वाहा॑ परी॒त्यै
 स्वाहा॑ ॥ 23

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः)

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा वरु॑णो ऽधि॒राजः॑ । नक्ष॑त्राणां॒ शत॑भिषग् वसिष्ठः ।
 तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । शत॑ सह॒स्रा भे॒षजा॑नि धत्तः ।
 यज्ञ॑न्नो रा॒जा वरु॑ण उप॒यातु॑ । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भि स॒म्यन्तु॑ दे॒वाः ।
 तन्नो॑ नक्ष॑त्रं॒ शत॑भिषग् जुषाणं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भे॒षजा॑नि ॥
 वरु॑णाय॒ स्वाहा॑ शत॑भिष॒जे स्वाहा॑ ॥
 भे॒षजे॑भ्य॒ स्व॒स्वाहा॑ ॥ 24

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अज॑ एक॒पादु॑दगात् पुर॒स्तात् । वि॒श्वा भू॒तानि॑ प्र॒तिमो॑द॒मानः॑ ।
 तस्य॑ दे॒वाः प्र॒स॒वं य॑न्ति॒ सर्वे॑ । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।
 वि॒भ्राज॑मान॒ स्समि॑धान॒ उग्रः॑ । आ॒न्तरि॑क्ष-मरु॒हद॑गन् द्यां ।
 तं सूर्य॑ दे॒व-म॒ज-मे॒कपा॑दं । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अ॒नुय॑न्ति॒ सर्वे॑ ॥
 अजा॑यैक॒पदे॑ स्वाहा प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॑ स्व॒स्वाहा॑ ।
 तेज॑से॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा॑ ॥ 25

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि॑ बु॒दि॒ध्नयः॑ प्रथ॑मान एति॑ । श्रेष्ठो॑ दे॒वाना॑मु॒त मा॑नु॒षाणां॑ ।
तं ब्रा॒ह्मणा॑ स्सो॒मपा॑ स्सो॒म्यासः॑ । प्रो॒ष्ठप॒दासो॑ अभि॑ रक्ष॒न्ति सर्वे॑ ॥
चत्वार॑ एक॒मभि॑ कर्म॑ दे॒वाः । प्रो॒ष्ठप॒दास॑ इति॑ या॒न् वद॑न्ति ।
ते बु॒द्धनियं॑ परि॒षद्य॑ स्तु॒वन्तः॑ । अहि॑ रक्ष॒न्ति नम॑सोप॒सद्य॑ ॥

अ॒हये॑ बु॒ध्नियाय॑ स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॒देभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।

प्रति॒ष्ठायै॑ स्वाहा॑ ॥ 26

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुध्नियाय नमः)

27.नक्षत्रं – रेवती

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॑ पन्थां॑ । पु॒ष्टिप॑ती प॒शुपा॑ वाज॒बस्त्यौ॑ ।
इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषाणा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।
क्षु॒द्रान् प॒शून् रक्ष॑तु रेवती नः । गा॒वो नो॑ अश्वा॒न् अन्वे॑तु पू॒षा ।
अ॒न्नं रक्ष॑न्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाज॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥

पू॒ष्णो स्वाहा॑ रे॒वत्यै॑ स्वाहा॑ ।

प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 27

(रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः)

28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॑श्विना॑-व॒श्वयु॑जोपयातां । शु॒भङ्ग॑मिष्टौ सु॒यमे॑भिरश्वैः ॥
 स्व॒न्नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजु॒षा सम॑क्तौ ।
 यौ दे॒वानां॑ भिष॒जौ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णोप॑यातां । नमोऽश्वि॑भ्यां कृ॒णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥

अ॒श्विभ्या॑ स्वाहा ऽश्व॒युग्भ्या॑ स्वाहा ॥

श्रो॒त्राय॑ स्वाहा श्रु॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 28

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29. नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑गवान् वि॒चष्टां॑ ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
 यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मिन्ने॑न-म॒भ्यषि॑ञ्चन्त दे॒वाः ।
 तद॑स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥

य॒माय॑ स्वाहा ऽप॒भर॑णीभ्य स्स्वाहा ।

रा॒ज्याय॑ स्वाहा ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा ॥ 29

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30. अमावासि

नि॒वेश॑नी॒ सङ्ग॑मनी॒ वसू॑नां॒ वि॒श्वा रू॒पाणि॒ वसू॑न्यावे॒शय॑न्ती ।
सह॑स्रपोष॑ सु॒भगा र॑राणा सा न आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दाना ।
यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधु॑र् भा॒गधे॒य-म॑मा॒वास्ये॒ स॒म्वस॑न्तो म॒हित्वा ।
सा नो॑ य॒ज्ञं पि॑पृ॒हि वि॒श्ववा॑रे र॒यिन्नो॑ धेहि सु॒भगे सु॒वीरं॑ ॥
अ॒मा॒वा॒स्यायै॑ स्वाहा का॒माय॑ स्वाहा ऽग॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 30

(अमावास्यै नमः)

31. चन्द्रमा

नवो॑नवो भवति जा॒यमा॑नोऽ॒ह्नां के॒तुरु॑षसा-मे॒त्यग्रे॑ ।
भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि द॒धात्या॑यन् प्रचन्द्र॒मास्ति॑रति दी॒र्घमा॑युः ।
यमा॑दि॒त्या अ॒शुमा॑प्याय॒यन्ति॒ यम॑क्षित-म॒क्षित॑यः पिब॑न्ति ।
तेन॑ नो रा॒जा वरु॑णो बृ॒हस्प॑ति रा॒प्याय॑यन्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ॥
च॒न्द्रम॑से स्वाहा प्र॒तीदृ॑श्यायै स्वाहा ।
अ॒होरा॑त्रेभ्य स्स्वाहा-ऽर्द्ध॒मासे॑भ्य स्स्वाहा ।
मा॒सेभ्य॑ स्स्वाह॒र्तुभ्य॑ स्स्वाहा । सं॒वँथ्स॑राय स्वाहा ॥ 31

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ सम॒नसा॑ समँ॒व्यय॑न्ती । सम॒ानं॑ तन्तुं॑ परि॑ तात॒नाते॑ ॥
 वि॒भू प्र॒भू अनु॒भू वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे हव॑माग॒मेतं॑ ।
 वयं॑ दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ समँ॒विदानाः॑ । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं दधा॒नाः ।
 अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-मति॒मुक्त्या॑ गमेम ॥

अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ॥

अति॑मु॒क्त्यै स्वा॒हा ॥ 32

(अहो रात्राभ्यां नमः)

33. उषा

प्रत्यु॑व दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।
 अ॒पो म॒ही वृ॒णुते॑ चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योति॒ष्कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥
 उ॒दुस्त्रि॑यास्सच॒ते सूर्यः॑ । सचा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र म॒र्चिम॑त् ।
 तवे॒दुषो॑ व्यु॒षि सूर्य॑स्य च । सं॒भक्ते॑न गमेमहि ॥

उ॒षसे॑ स्वा॒हा व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒ष्यै स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒ष्ट्यै स्वा॒हा ॥ 33

(उषसे नमः)

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र-मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
 उप यज्ञमिहागमत् । प्र नक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुः हवामहे ।
 स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥
 नक्षत्राय स्वाहो देष्यते स्वाहा ॥ उद्यते स्वाहो-दिताय स्वाहा ॥
 हरसे स्वाहा भरसे स्वाहा ॥ भ्राजसे स्वाहा तेजसे स्वाहा ॥
 तपसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥ 34

(नक्षत्राय नमः)

35. सूर्यः

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्य ॥
 चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
 आप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा जगत स्तस्थुषश्च ॥
 सूर्याय स्वाहा नक्षत्रेभ्य स्स्वाहा ॥
 प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ 35

(सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अ॒दि॒ति॒र्न उ॒रुष्य॑-त्वदि॒तिः श॒र्म यच्छ॑तु । अ॒दि॒तिः पा॒त्व॒ ह॒सः ।
 म॒ही॒मू॒षु मा॒तर॑ सु॒व्र॒ता॒ना-मृ॒तस्य॑ प॒त्नी म॒व॒से हु॒वे॒म ।
 तु॒वि॒क्ष॒त्रा-म॒ज॒र॒न्ती-मु॒रू॒ची सु॒श॒र्मा॒ण-म॒दि॒ति सु॒प्र॒णी॒तिं ॥
 अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 36 (अ॒दि॒त्यै नमः॑)

37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु॒र् वि च॑क्रमे त्रे॒धा नि द॑धे प॒दं । स॒मू॒ढ॒मस्य॑ पा॒ सु॒रे ।
 प्र॒तद्वि॒ष्णुः स्त॒व॒ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न भी॑मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः ।
 य॒स्यो॒रुषु॑ त्रि॒षु वि॒क्रम॑णेषु । अ॒धि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥
 वि॒ष्ण॒वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 37 (वि॒ष्ण॒वे नमः॑)

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒र् मूर्द्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
 अ॒पा रे॒ता॒सि जि॒न्व॒ति ।
 भु॒वो य॒ज्ञस्य॑ र॒ज॒सश्च ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒च॒से शि॒वा॒भिः ।
 दि॒वि मूर्द्धा॑नं दधि॒षे सु॒व॒र्षां जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒हं ॥
 (अ॒ग्नये॑ नमः) 38

39. अनुमती

अनु॑ नो॑ ऽद्यानु॑मतिर्य॑ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां॑ ।
अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भवतां॑ दाशु॒षे मयः॑ ।
अ॒न्विदनु॑मते त्वं म॒न्यासै॑ शं च नः॑ कृधि ।
क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ ण आयू॑ष्षि तारिषः ॥

(अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्यवा॑हम॒भि-मा॒तिषा॑हं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
ज्यो॒तिष्म॑न्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्निः॑ स्वि॒ष्टकृ॑त-माहु॒वेम॑ ।
स्वि॒ष्ट-म॒ग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
उ॒रुन्नः॑ प॒न्थां प्र॑दि॒शन् वि॑भाहि ।
ज्यो॒तिष्म॑द्धे॒ह्य जर॑न्न आयुः॑ ॥ (अग्नये नमः) 40

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑
